DECRETA

PROVINCIALIS CONCILII QVOD VRBINI AB AMPLISSIMO ARCHIEPISCOPO FELICE TYRANNO HABITVM EST.

Anno MDLXIX. ut in Literis pro confirm.

a primo Archiepiscopo ... vide in epistola Baldi Bianchini ... pijs ... ibus

PISAVRI MDLXX.

Apud Hieronymum Concordiam.

FELIX TYRANNVS VRBINATIS ECCLESIAE ARCHIEPISCOPVS REVERENDISS. COEPISCOPIS SALVTEM IN DOMINO.

PROVINCIALIS Synodi nostræ Decreta, quæ ex Sacri Tridentini Concilii instituto, fidelibus Diœcesium nostrarum populis, Spiritu sancto nos adhortante proponenda statuimus, vt primum ab Apostolica Sede comprobata, & confirmata fuere, nihil maiore studio, quàm vt mature, ac diligenter imprimerentur, agendum curauimus. Quare ea iam sic impressa, & peruulgata, vt ab hominibus nostris ad Omnipotentis Dei Glo-

riam, & ad ipsorum salutem summa cura seruentur, ad vos nunc mittimus. Ita enim fiet vt IESV CHRISTI Redemptoris nostri Gregi nobis commisso bene pascendo præsimus, & ad Beatam vitam in cœlestibus pascuis consequendam, eodem Domino nostro IESV CHRISTO nos adiuuante, Duces illis, ac Magistros nos præbeamus.

Bene Valete.

BALDVS BIACHINVS VICARIVS

PIIS LECTORIBVS.

CVM sciret Reuerendissimus Vrbini Archiepiscopus Felix Tyrannus, quantum sacrosanctæ Ecclesiæ deberet, idquè multis equidē nominibus, sed eo præsertim, quòd primus ad hāc amplitudinem euectus est, statuit non modò nunquam de sua sibi commissa quasi statione decedere, sed omni prætere a cura, omniquè diligentia ouibus suis in longitudinem consulere. Id enim vere magni consilii Pastoris est, non solum prudentia moderari, sed & iis, quæ accidere secus, ac volumus, possunt, vel persuadendo, vel pœna deterrendo, occurrere, atque obsistere. Quare nequis in posterum excusationem vllam afferre possit, quæ probari aliqua ratione queat, quod nimirum, quam viam insisteret ignorarit. Prudens & optimus noster Archiepiscopus Prouinciale Concilium quod ex Tridentinæ Synodi scitis, non multo ante est peractum, in lucem edere decreuit. Quare cum speret ex hac editione fore, vt vberrimi huic Prouinciæ fructus emanent, vestrum est omnium, qui sub tanti Pastoris ditione estis libentissimis animis dare operam, ne sua illum opinio frustretur,

quòd quidem si contigerit, quæ eius est humanitas, & amor in omnes vos, ea ipsa afficietur lætitia, quæ vere maxima appellari possit. vos autem ea persoluentes quæ ad Deum Optimum Maximum viã aperiunt, vtrumque lætabimini, & eum vos antistitem nactos esse, qui exemplo, ac doctrina suos erudiat, & eo fuisse uos pio ingenio præditos, quòd recte monita obuiis (vt aiunt) vlnis sit complexum. valete.

IN NOMINE SANCTAE ET INDIVIDVAE TRINITATIS

Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

NOS FELIX Tyrannus Dei & Apostolicæ sedis gratia Archiepiscopus Vrbinas, De Reuerendissimorum. D D. Coepiscoporum, nostrorum consilio, & assensu. In Prouinciali Vrbinati Synodo legitime congregata hæc quæ sequuntur statuimus, & Ordinamus.

De Professione Fidei.

ATtendentes in primis Catholicam fidem totius spiritualis ædificii, ac religionis præcipuum esse fundamentum, sine qua neque ecclesia consistere neque quisquam Deo placere potest, eiusdem fidei confessionem ante omnia præmittendam esse statuimus, vt quod corde credimus ad iustitiam, id ore

confiteamur ad salutem. Eandem in hunc qui sequitur modum, iuxta formam in Bulla Fel. rec. Pii, Quarti traditam vnanimiter profitentes.

Credimus & profitemur omnia & singula quæ continentur in Symbolo fidei, quo sancta Rom. ecclesia vtitur, Videlicet. Credo in Deum Patrem omnipotentem, &c.

Apostolicas & ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem ecclesiæ obseruationes, & constitutiones firmissime admittimus, & amplectimur.

Item sacram scripturam iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta Mater Romanæ ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum scripturarum, admittimus, nec eam vnquàm nisi iuxta vnanimem consensum Patrum accipiemus, & interpretabimur.

Profitemur quoque septem esse vere, & proprie sacramenta nouæ legis à Iesu Christo Domino nostro Instituta, atque ad salutem humani generis, (licet non omnia) singulis necessaria scilicet. Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem, sine sacrilegio reiterari non posse.

Receptos quoque & approbatos ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium sacramentorum solemni administratione recipimus, & admittimus.

Omnia & singula quæ de peccato Originali & de iustificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita

nita & declarata fuerunt amplectimur & recipimus.

Profitemur pariter in Missa offerri Deo verum, proprium & propitiatorium sacrificiũ, pro viuis & defunctis. atque in sanctissimo Eucharistiæ sacramento esse vere, realiter & substantialiter corpus & sanguinem vna cum anima & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, fieriq; totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ Vini in sanguinem, quam conuersionem Catholica ecclesia transubstantiationẽ appellat.

Fatemur etiam sub altera tantum specie totum atq; integrum Christũ, verumq; sacramentũ summi: Constanter tenemus Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis iuuari. Similiter & sanctos vna cum Christo regnantes, venerandos atque inuocandos esse. eosque orationes Deo pro nobis offerre: atque eorum reliquias esse venerandas.

Firmiter asserimus imagines Christi ac Deiparæ semper Virginis, nec nõ aliorũ sanctorũ habendas & retinendas esse. atq; eis debitũ honorẽ, ac venerationem impartiendã. Indulgentiarũ etiam potestatẽ ni à Christo in ecclesia relictã fuisse, illarumq; vsum Christiano populo maxime salutarem esse affirmamus.

Sanctã Catholicã, & Apostolicã Romanam ecclesiã omniũ ecclesiarũ Matrẽ, & Magistrã agnoscimus. Romanoq; Põtifici, Beati Petri Apostolorũ Principis successori, ac Iesu Christi Vicario, verã obedientiam spondemus, ac iuramus. Cætera itẽ omnia à sacris canonibus, & œcumenicis cõciliis, & præcipue à sacrosancta Tridẽtina Synodo tradita definita, & declarata

indubitanter recipimus atque profitemur. Simulque contraria omnia, atque hæreses quascunque ab ecclesia damnatas, & reiectas ac anathematizatas, Nos pariter damnamus, reiicimus, & anathematizamus.

Hanc verò Catholicam fidem, sine qua nemo saluus esse potest, quam in præsenti spôte profitemur, ac veraciter tenemus, eandē integram & immaculatam, vsque ad extremum vitæ spiritum, constantissimè (Deo adiuuante) retinere, & confiteri atque à nostris subditis; vel illis quorum cura ad nos in nostro munere spectabit, teneri doceri, & prædicari, quantum in nobis erit, curaturos spondemus.

Statuimus, itaque, & ordinamus, vt hanc ipsam fidei professionem, ex eiusdem Fel. Rec. PII Quarti Bulla facere teneantur; quicunque Dignitates, aut Canonicatus, & Præbendas in Cathedralibus, aut maioribus ecclesiis, aut alia Beneficia Ecclesiastica curam animarum habentia, vel in præsenti obtinent, vel in posterum obtinebunt, vel aliàs de iure, vel consuetudine ad Diœcesanam Synodum conuenire tenentur in proxima Diœcesana Synodo ab eorum Ordinario habenda, vbi hactenus id factum non fuerit: prouisi autem in posterum infra duos menses à die adeptæ possessionis iuxta formam Decreti sacrosancti Tridentini Concilii. Qui verò id facere neglexerint, ecclesiasticorum fructuum participatione, donec satisfecerint, omnino inhabiles reddantur: Illud idem Decernentes de iis quoque, qui de dignitatibus, vel Canonicatibus prouisi fuerint, nec non de promouendis ad Doctorales,

vel

vel alios quoscunque gradus. Item quæ de Medicis, Ludi Magistris, Repetitoribus, Pedagogis, atque literarum aliàs quomodocunq; , bonarum què artium quarumcunque professoribus. Qui quidem omnes, & singuli nullatenus ad suæ professionis exercitium admittantur, nisi prius de eorum fide, moribus ac sana doctrina constiterit, fidei què ex præscripta iam forma, professionem fecerint.

Illud autem præcipue in huiusmodi fidei professione obseruetur, vt coram Notario, ac testibus omnino fiat, præmissa què ea verborum formula, quam supra explicauimus: qua de re per Notarium cuiusque episcopalis curiæ in peculiari libro publica testatio, eaque gratis fiat.

De Haereticis.

Cap. I.

IN his, quæ fidei negotium tangunt, veluti omnium præstantissimum, dilgentissime in primis se gerant episcopi, Parochos quæ continue admoneant, vt super Gregem inuigilent, sedulo inquirentes omni cum pietate ac fide, num aliquis, à recta credendi norma, vel minimum quid declinet, statimque, tam hæreticos, quàm suspectos, vna cum nominibus, & cognominibus testium, à quibus rei veritas haberi posſit, deferant, atque ab aliis deferri curent,

rent, ne venenum huiuſmodi latius diffundatur, & vt male de fide ſentientes canonice puniri queant. Volumus autem vt ſingulis cuiuſque diœceſis curatis, de præmiſsis obſeruandis iuramentum deferatur.

Cap. II.

OBſeruent præterea Epiſcopi, ſimulq; Parochi omnes, quoad eius fieri poterit, quos ſemel hæreticos, aut de hæreſi ſuſpectos fuiſſe conſtiterit, nec non & aduenas, & peregrinos quoſcunq; ad eorum Parochias confluentes, an eo potiſsimum anno ſacram Euchariſtiam ſumpſerint, quæ ve ſit eorũ vita, & qui mores, Miſſam, ne feſtis diebus audierint, & audiant, ſuſpectos quæ Ordinariis indicent, qui eos vel corrigendos curent, vel ſi ita expedire iudicauerint, e ſuis Diœceſibus expellant.

De Libris vetitis.

Cap. I.

REGVLAS omnes librorum vetitorũ in Indice comprehenſas Epiſcopi ab omnibus Chriſti fidelibus eorum curæ commiſsis, & præcipue in Bibliopolis obſeruari diligenter curent, illis inhibendo, ne libros vllos, quouis in loco impreſſos,

vendant,

vendant, aut teneant, qui, a deputatis inſpecti & approbati, aut aliàs pro approbatis recogniti non fuerint, nec vllo pacto prætermittant Epiſcopi, non ſolum ſingulis annis, ſed quàm ſæpiſsime Bibliothecas inuiſere per ſe vel alios ab eis deputatos, ac diligenter inquirere, num forte libri aliqui vetiti in eis inueniantur vel retineantur. Mandātes eiſdem Bibliopolis, ne libros aliquos inferant, aut venales proponant, antequàm eorum catalogum propria ipſorum manu ſubſcriptum Ordinariis tradiderint. Quos autem in Catalogo prætermiſſos ordinarius inuenerit, pro ſuſpectis habeat, ac iuxta Indicis normam delinquentes debitis pœnis afficiat.

Cap. II.

OBſeruent præterea Epiſcopi, ne Bibliopolæ Capſas ſeu librorum faſces (quas Ballas vocant) abſque interuentu Epiſcopi, vel ab eo deputandi vllatenus aperiant, ſub arbitrii pœna. Mandent quinetiam Medicis legum Doctoribus, Theologis, ac ludi Magiſtris, aliis quæ libros habentibus, vt librorum ſuorum notulam pariter ab eis ſubſcriptam Ordinariis edant, ſub pœna eorum arbitrio imponenda, ſi fideliter non tradiderint,

Cap. III.

INſuper nullo modo patiantur epiſcopi Commentarios aut libros quoſcunque, vel tractatus de rebus etiam piis, ſine ſua, ſeu Inquiſitoris licentia circumferri vel communicari propoſita ex arbitrio pœna: omnino què ſtudeant, ne opera aliqua ante diligentem emendationem impreſsioni tradantur, quæ poſtquam excuſſa fuerint, cum originalibus fideliter conferri atque diligenter aſſeruari curent: ne aliqua ex parte corrumpi vllo vnquam tempore poſsint, iuxta Indicis formam.

De Sacris Imaginibus.

Cap. I.

ATTENDANT diligenter Ordinarii omnes, vt ſacræ imagines ita per earum artifices effingantur: vt eius quem referunt maieſtatem, & vitæ ſanctitatem imitari videantur, ſintque eiuſmodi, vt ex earum inſpectione pietas excitetur, & nulla vnquam turpis cogitationis inde oriatur occaſio. nec aliquas inſolitas imagines ab eiſdem artificibus ordinarii ipſi effingi patiantur. Quæ vero aliter quam de-

cet, efficta fuerint, non solum in Ecclesiis, aut publicis locis, sed nec in priuatis clericorum domibus, nec in religiosarum fœminarum Monasteriis, quæ ordinariorum curæ subsunt, vllo pacto teneri permittantur. Quod si quæ huiusmodi inuentæ fuerint, in regularium vel Monialium exemptarum domibus, ad superiores, vt opportune prouideant, quamprimum deferantur.

Cap. II.

SAcrarum item imaginum forma ita representetur, vt ab Ecclesiastica Historia, & consuetudine diu in Ecclesia approbata nullatenus distet, quas vero aliter se habere imagines, vultu habitu, uel gestu, Ordinarii perspexerint, eas delere, aut adhibito peritorũ consilio corrigi curent. prouideantq; ne de cætero imagines aliquæ in Ecclesia uel alio pio loco effingantur, uel apponantur absque ipsorum uel saltem Parochorum, seu Rectorum licentia, ut id tantum quod decet, in Ecclesia retineatur.

De Sacrorvm Actorvm Repraesentatione.

SAluatoris nostri passio atq; alia quæcũq; ipsius uel eius sanctorũ actio in monasteriis monialiũ omnino nõ representetur, alibi aũt nec in sacro, nec in profano loco publice uel priuatim, aut

agātur aut repræſententur abſq; præcipua Ordinario rū licentia : Qui quod pietati ac religioni congruere iudicabunt, hac in re, pro eorum prudentia ſtatuent.

De Blasphemis.

Cap. I.

IN Blaſphemos modis omnibus pro modo culpæ inſurgant Epiſcopi, pœnaſquè in iure, atque in Apoſtolicis Bullis cōtentas, debitæ executioni mandare non prætermittant, nec non in alios criminoſos quoſcunque in eiſdem Bullis comprehenſos, vti delictorum qualitas exigit, ſeueriſsime animaduertant.

Cap. II.

ADmoneatur autem populus per Parochos: ac Concionatores, vt ſi quis Blaſphemantem quempiam audierit, eum quamprimum Ordinario Eccleſiaſtico, vel ſeculari denunciet, quod ſi quis exequi omiſerit, arbitrio Ordinarii pro modo culpæ puniatur.

DE SACRIS VERBIS VEL REBVS NON ABVTENDIS.

Cap. I.

ATTENDANT diligenter Epiſcopi, idque à Parochis ſæpe populum moneri curent, ne ſacræ ſcripturæ verbis, vel ſentẽtiis ad ſcurrilia dicta, detractiones, adulationes, ſuperſtitiones, incantationes, libellos famoſos, aut ad quoſuis alios profanos vſus vel ad alia illicita aliqui abutantur. Qui verò ſecus fecerint vti verbi Dei temeratores iuris & arbitrii pœnis afficiantur.

Cap. II.

PRæcipimus inſuper ne vlla vnquam ſecularis vel Eccleſiaſtica perſona, licet Clauſtralis ſit, noſtræ ditioni ſubiecta, habitu mutato, veſtes clericales, ſeu religioſas, vel religioſarum perſonarum quarumcunque, ſeu aliàs ad Altaris, vel Eccleſiæ vſum deſtinatas, vel ad earum formam aptatas publicè, vel in priuatis Aedibus induat, aut quomodolibet huiuſmodi veſtibus abutatur, alioquin eo ipſo pecuniariis, atque aliis pœnis, & cenſuris Eccleſiaſticis ad

Episcopi arbitrium omnino subiiciatur: quod & cautum etiam uolumus aduersus quoscunque, qui easdem ad illicita commodauerit.

Cap. I.

De Sortilegiis Et Superstitionibus.

Episcopi omnes quodcunque superstitionis, diuinationis, sortilegii, uel alterius cuiuspiam huiusmodi damnati criminis genus, e suis Dioecesibus eliminare contendant. Animaduertentes praeterea in maleficas, lamias siue strigas atque alios quoscunque, qui cum Daemone tacite uel expresse conuenerint, quod si forte homicidium quoque eorum causa sequutum fuerit, uel aliquis sacramentorum abusus in maleficiis interuenerit, eosdem seuere iuxta canonicas sanctiones puniri curent.

DE FESTORVM DIERVM OBSERVATIONE.

Cap. I.

Dies festi, quos sancta Mater Ecclesia, uel Episcopi, in suis Dioecesibus obseruari mandarint, pie, ac sancte ab omnibus obseruentur, propositis poenis, iuxta sanctissimi Domini nostri PII quinti Bullam, atque aliis ad arbitriū

pro

pro modo culpæ, ac festi qualitatē pensandis. Festis diebus fideles quique frequenter Ecclesias, & pia loca adire studeant, diuinis officiis, & concionibus deuote intersint: officinæ non aperiantur, præterquam in casibus in Bulla contentis, ab omni opere seruili abstineatur, nisi aliud necessitas, uel pietas suadeat: idque Ordinarii iudicio atque arbitrio cognoscēdum. Mercatus ac Nundinæ in antecedentem, uel subsequentem diem, Episcoporum arbitrio transferantur, nihilque uenale festo die proponatur, præterquàm quod ad illius diei uictum sit necessarium, uel ad infirmorum salutem opportunum, uel aliàs de iure permissum sub iam dictis poenis.

Cap. II.

PROuideant insuper Episcopi ne festis diebus, diuinorum præsertim tempore, quoad eius fieri potest, nisi peregrinationis, aut necessitatis causa, (idque nō nisi audita prius missa) ad tabernas vinarias eatur: quo etiam tempore circulatores, parabolani, & herbularii sileant: à Choreis & saltationibus populus abstineat: Prope Ecclesiam uero in locis publicis nullo unquam tempore id agi permittatur: idque omnino seruetur in ludis etiā licitis diuinorū tempore: nec non à rebus vendendis, & emendis omnino caueatur: idq;

Principes & Magiſtratus quoſcunque verè religioſos quàm maxime curare optamus, & enixe in Domino rogamus.

De Ieiunorum Observatione.

Cap. I.

IEIUNIA quoque à iure diuino,& ab eccleſia inſtituta vel ab epiſcopis indicta, vt per eorum diœceſes obſeruentur, Epiſcopi prouideant, temporali quoque propoſita pœna, præter delicti reatum, quem quiſque inobediens contrahit.

Cap. II.

CVrent præterea locorum Ordinarii, ne in Ieiuniorum diebus, præcipue Quadrageſimalibus, pro ægrotantium vel imbecillium vſu paſsim carnes, vel alii cibi vetiti vendantur, ſeu venales habeantur, ſed in locis ad id deputatis tantummodo, nec indiſtincte vnicuique petenti tradantur, ſed his dumtaxat, qui licentiam in ſcriptis Obtinuerit, quæ quidē licentia ab Epiſcopis, vel eorum vicariis: ubi ipſi morantur, de utriuſque Medici conſilio concedatur. extra vrbes uerò, & Oppida, ubi Medici deſunt, accepta per Ordinarios fide à Parochis iuxta formam ab ipſis

præ-

præſcribendam, de Aegreditudine, vel imbecillitate ſaltem Parochianorum, huiuſmodi licentiæ concedi poſsint.

Cap. III.

ANimaduertant quoque Epiſcopi, idquè ex edicto pariter grauiori pœna propoſita, ne Chriſtiani, à Iudæis ieiuniorum tempore carnes, aut alios cibos uetitôs emant, uel dono accipiant, nec audeant Iudæi ipſi temporibus huiuſmodi carnes, vel ad eorum uſum uenales habere, niſi ſecreta aliqua in parte, ne fideles ex eo offendantur, Idque ſub arbitrii pœna. Quæcunque uerò ieiuniorum tempore fidelis Populus potiſsimum agere debeat, uel euitare, Parochi frequenter intra Miſſarũ ſolẽnia per ſe, uel per alios ad id idoneos edoceant.

De Praedicatione Verbi Dei.

Cap. I.

CVM proprium ſit Epiſcoporum, & Parochorum munus Dei uerbum Populis prædicare, atque in uiam Domini dirigere, Epiſcopi per ſe, uel alios idoneos, ſi iuxta ſacrorum Canonum formam legitime impediti fuerint, diebus à ſacro Concilio Tridentino ſtatutis, ſalutaribus monitis populos eis commiſſos paſcant, &

eru-

erudiant, idemque Parochialium Ecclesiarum rectores in suis Ecclesiis agant, ex eiusdem Concilii Decreto pro sui ac Populi capacitate, vel memoriter, vel, e scripto, siue libro aliquo approbato. Præterea vero ex Romano Cathechismo nuper edito, de his, quæ ad fidei doctrinam, & morum correctionem pertinent, sæpe Populum, Clarissimis verbis instituant, & erudiant.

Cap. II.

SAcræ conciones quæcunque lucescẽte die non autem noctu habeantur, nisi de Ordinarii licentia: nec per Concionatores aliquid vllo vnquam tempore imprudenter, vel ad lachrimas etiam prouocandas dicatur, aut fiat, quod à Christiana disciplina sit alienum.

Cap. III.

quid maxime cauendum in predicando

CAueant autem potissimum Prædicatores verbi Dei, ne errores aut scandala in populos disseminent, inutiles autem quæstiones euitent, iocosa, fabulosa, aut ambigua ne recitent, neue, miracula, vel historias ex obscuris, vel reiectis auctoribus sumptas, neue quid ab Ecclesia, & approbatis auctoribus alienum proferant. Populos in commune, nullum autem in specie tacite, vel expresse corripiant, nisi in casibus à iure permissis, In Populi abu-

ſus ac ſuperſtitiones quaſcunque inuehantur. Hæreticorum argumenta, & opiniones, quanto minus fieri poteſt, referãt: ſed aſsiduc reprobent, præſertim quãdo coram Idiotis, vel imperitis hominibus cõcionantur. Prælatos & ſeculares poteſtates quaſcunque ſi admoneri oportere intelligant, non niſi pie, prudenter ac reuerenter id faciant, ſubditos què ad eorum Obedientiam, ac reuerentiam ſemper hortentur.

Cap. IIII.

LOca virorum ac mulierum, vbi commode fieri poteſt in concionibus, & aliis diuinis peragendis ſint omnino diſtincta.

Cap. V.

LAudabiles inſuper locorum conſuetudines in Prædicatore publice, vel priuatim alendo, ac etiam in Eleemoſynis ei elargiendis approbamus, & obſeruari mandamus. Quod ſi diuerſimode ſit obſeruatum, ea conſuetudo recipiatur, quæ vel antiquior ſit, vel Eccleſiæ magis pro futura Ordinarii iudicio uideatur.

Cap. VI.

Prædicatorum autem electionem omnino ad Episcopos vel Ecclesiarum rectores, ex sacrorum Canonum dispositione spectare decernimus. Quod si aliquando ea de re inter Ecclesiarum rectores, & populum dissensio forte oriatur, re ad ordinarium delata, id executioni mandetur quod magis rationi consentaneum, & Ecclesiæ indemnitati expediens Ordinario videbitur, quocunque Priuilegio, vel consuetudine etiam immemorabili non obstante.

DE INDVLGENTIIS ET ELEEMOSINARIIS.

Cap. I.

QVOTIES Indulgentiæ Populo ex Apostolica auctoritate sunt enunciandæ, Episcopi in suis Ecclesiis per se ipsos, vel per alios idoneos ab eis deputandos id agant. In aliis vero per Parochos, & alios ecclesiarum rectores, quam accurate id fieri studeant, vim ac virtutem earum edocentes, ut eo facilius, ac maiori cum deuotione, ad eas accipiendas fideles alliciantur.

Cap. II.

QVòd si Eleemosinæ aliquæ ea de causa sint elargiendæ per deputatos, ex sacri Concilii Tridentini Decreto, eas colligi curent, siqui uerò abusus, uel in illis promulgandis, vel eleemosinis colligendis, aut aliàs quomodolibet earum occasione forsan emerserint, quamprimum ab Episcopis extirpentur.

Cap. III.

ELeemosinas uerò petentes, nec per se, nec per alium prædicare, aut Indulgentias promulgare permittantur, nisi iuxta formam in Decretis sacri Tridentini Concilii, & in Bullis Apostolicis contentam, siqui vero facultatem super hac re ab Apostolica sede, vel ab ea potestatem habente obtinuerint, caueant omnino, in eo què vehementer intendant Episcopi, nè formam literarum vllo pacto excedant sub arbitrii pœna, nec eleemosynas, vel longa verborum serie, uel fictorum miraculorum recitatione præuia aut alicuius rei elargitione, ab vllo exigi patiantur Episcopi: sed pie, & modeste peti iubeant, turpis cuiuscunque lucri, vel exactionis indebitæ suspitione remota. Hortamur autem Episcopos, atque alios locorum Ordinarios, ut piè petentibus eleemosynas benignè faueant.

De Seminario Clericorvm.

Cap. I.

QVONIAM verò ad religionem, & ad Dei cultum Adolescentum clericorum animi instituantur, & à Mundi illecebris auertantur, à sacra Tridentina Synodo Episcopis iniunctum fuit, vt pauperum clericorum seminaria in vna quaque Diœcesi, vbi commode fieri possint, instituantur, Eiusdem Concilii monitis propterea obtemperare volentes, statuimus & ordinamus vt Episcopi omnes, & singuli, qui ea nondum erexerunt, quamprimum fieri poterit, iuxta eiusdem Concilii Decretum instituant, & erigant, erectaque & instituta, pro uiribus sustinere & augere nitantur Clericis quę in eisdem receptis cum primum scientia & ætate idonei fuerint, beneficia conferant, iuxta eiusdem Concilii mentem, eam autem taxandi rationem adhibeant, quæ iuxta Sanctissimi Domini nostri PII. Quinti declarationem rationabilis videatur, Quod si aliquid fortasse obstare videbitur quominus à quoquam id effici possit, statim ad eundem Sanctissimum Dominum nostrum referatur, ac remedium ab eius singulari prudentia, ac bonitate expectetur. Sin autem aliquæ aliæ difficultates hac in re exequenda oriantur, proximam quoque futu-

tam prouincialem Synodum consulant. Interea verò omnino prouideant, ne pauperibus Clericis Magistri tam Grammaticæ, quam Musices desint. In primis què viri boni eligantur, qui eos bonis moribus, atque his omnibus, quæ ad Religionem ac Dei cultum pertinent, diligenter instituant, & erudiant.

Cap. II.

DVodecim annis minores in seminarium non aciscantur ex eiusdem Concilii Decreto. Ante omnia verò animaduertant Episcopi, vt pueri in huiusmodi Collegia assumendi, iis omnino qualitatibus sint prediti, quæ, ex Decreti illius forma requiruntur, & eo potissimum inspecto, vt animo sint ad religionem propenso, & ingenio ad disciplinas Capescendas accommodato.

Cap. III.

QVI verò in seminarium pueri recepti fuerint, religioni, ac cæteris virtutibus assidue vacent: Otio non indulgeant: honestis animi relaxationibus opportunæ, ac moderate vtantur, semel in mense

peccata confiteantur, & sacram Eucharistiam sumant hi saltem, quorum ætas id ferat, In eodem cubiculo omnes, (si fieri, potest) & seorsum singuli decumbant, libris præsertim sacris, & catechismo potissimum nuper edito assidue dent operam, Mensæ Benedicant, atque à cibo, Deo gratias agant, nec inter Epulas spiritualis lectio vnquam ab illis prætermittatur,

Cap. IIII.

ILlud autem potissimum curent Episcopi, pro recta seminarii cuiusque Institutione, & administratione, vt Magistri, & tot numero, ætate, ac moribus idonei præter eam quæ requiritur in illis erudiendis, scientiam admittantur, quot pueris sufficere possint, sintque alii humanarum literarum professores, alii Musices, & Ecclesiastici cantus periti, alii uero qui moribus & eorum regimini præsint, vbi plures pro Collegii facultatibus commode haberi poterunt,

Cap. V.

EPiscopi verò quàm sæpissime per se ipsos ac etiam ab eis deputatos huiusmodi Collegia visitent, atque omnia recte, & adamussim in iis disponi curent, & quos reli-

gioni aut virtuti minime deditos inuenerint, aut malis moribus imbutos, si commoniti non resipuerint, ex eiusdem Concilii Decreto, e collegiis eliminent, atque alios in eorum loca substituant.

Cap. VI.

DIuitum quoque filii ex eodem Decreto in Seminariis recipi posśint, dummodo ætate, animo, & ingenio sint eo, quod in pauperibus requiritur. Præterea verò alimentis eorum tantum contribuent, quantum pro eorum rata portione ad perferenda Collegii onera eosdemque alendos sufficere posśit.

DE THEOLOGO AC PAENITENTIARIO.

QVia sacrarum literarum cognitio absque interprete commode haberi non potest, vt eiusdem Tridentini Concilii quoque Decreto super Theologica lectione habenda obtemperemus, Mandamus, & iniungimus, vt in quibuscunque Cathedralibus Ecclesiis, & Collegiatis insignibus, quoad eius fieri poterit, Theologus per episcopos, atque alios locorum Ordinarios deputetur, qui statutis horis iuxta Episcopi cuiusque præscriptum sacræ Theologiæ libros vel tractatus ali-

quos apprime vtiles interpretetur, conſtituta eidem (quo comodius id fieri poterit, iuxta præfati Concilii diſpoſitionem) mercede. Cui quidem lectioni præter ſeminarii pueros, ſi ita expedire videbitur, vt Clerus vniuerſus interſit, Ordinarii ipſi curabunt.

Pœnitentiarius quoque in una quaque Cathedrali Eccleſia, uel collegiata inſigni, ubi fieri poteſt, hactenus quę de eo non ſit prouiſum, quamprimum deputetur, qui iuxta eiuſdem Concilii præſcriptum ſuum munus diligenter obeat. Conſtituta pariter eidem cõpetenti mercede, eius Decreti auctoritate, facultate vnicuique conceſſa, ut idem Theologus ac Pœnitentiarius eſſe poſsit, ubi diuerſi haberi nequeunt pro tẽporum uel eccleſiarum conditione.

De Sacroſanctis Eccleſiis.

Cap. I.

Cum Eccleſias ea potiſsimum ratione conſtitutas eſſe conſtet, ut in illis præces, orationes, & ſacrificia cum gratiarum actione Deo ipſi porrigantur: curent Epiſcopi ne in illis, præcipue verò dum diuina Officia celebrantur, inambuletur neue negotia ſecularia vlla ratione tractentur, nulla de profanis rebus, aut cum ſuſpectis mulieribus colloquia habeantur, ſed ita

fideles

fideles in eis reuerenter comorentur, vt sanctissimum Eucharistiæ sacramentum summo semper in honore habeatur, & Ecclesia ipsa, quæ domus est Dei, debita reuerentia veneretur. Pauperes verò omnino extra ecclesiam, non autem intra eam Eleemosynas quærãt nisi aliud quandoque Episcopo ex causa in scriptis approbanda videatur, atque in præmissis, aliis quæ in Bulla Sanctissimi Domini nostri P I I. Quinti comprehensis, inobedientes iuxta ipsius Bullæ tenorem grauiter puniantur.

Cap. I I.

ECclesiæ quæcunque, ac rurales præsertim extra diuinorum tempora clausæ teneantur. Vrbanæ vero præcipue Cathedrales, quoad fieri poterit, nunquam absque hostiario, vel alio Clerico pateant. idque Episcopi omnino prohibeant sub arbitrii pœna.

Cap. III.

NEmo præterea venaticos canes, Accipitres, Balistas, Sclopettos, arma hastata, atque alia huiusmodi in Ecclesia inferat vel inferri curet, sub pœnis in eadem Bulla contentis, atque aliis Ordinarii arbitratu infligendis. In ecclesiis quoque pernoctari, vel in eis nocturnas vigilias haberi omnino

prohibemus absque Ordinarii licentia, Prætereaque vt nullus exul, vel criminosus, præterquàm in casibus à iure permissis in eas, vel earum cœmeteria vel ædes eisdem continguas se recipiat, vel admittatur, nisi consulto prius Ordinario, sub pœnis quæ magis opportunæ videbuntur, cum Inuocatione etiam Brachii secularis, si opus fuerit, quod, à Religiosis Principibus, ac Magistratibus quibuscunque, iam nunc exposcimus & omnino ad futurum confidimus.

Cap. IIII.

QValiter autem fideles Ecclesias ingredi & in eis sese potissimũ gerere debeãt, Episcopi per Parochos edoceri faciãt iuxta eiusdẽ Bullæ, sacrorumq́; Canonum dispositionem, nihil omnino eorum prætermittentes, quæ ad Dei laudem, & domus eius decorem pertinent.

De Parochiis.

Cap. I.

ANIMADVERTANT in primis Episcopi, ne confusio discordiam pariat, ut siqua sit inter eas Diœcesium, vel finiũ incertitudo, quamprimum tollatur, adhibita si opus fuerit, vnius, vel etiam al

terius

terius proximioris Episcopi opera, & consilio, præsentis Decreti auctoritate.

Cap. II.

PArochiales quoque Ecclesiæ omnes, si certos fines non habeant certis, & apertis limitibus per proprios Episcopos distinguantur, diligenti inquisitione habita, ne aliquæ familiæ incertitudinis gratia, nullius Parochiæ se esse profiteantur. & quas duarum Ecclesiarum subiectionis prætextu sese tueri nouerint, ac propterea tergiuersari, Episcopo renuncient, qui statim easdem cui magis videbitur Ecclesiæ, commendabit, pro sacramentorum perceptione iuriumque parochialium recognitione, donec, siqua fuerit finium causa, Parochianorum dissensio sedetur.

Cap. III.

MAndamus insuper animarum saluti cōsulentes, vt omnes & singuli fideles in Ecclesia illius Parochiæ, in qua pro tēpore domicilium habuerint, donec ibi eos commorari contigerit, missas audire quantum commode fieri poterit, sacramenta recipere, eique Decimas de iure debitas iuxta formā Concilii Tridentini persoluere omnino teneantur, & consequenter eiusdem Ecclesiæ Rectorem ueluti propriū

obſeruent, & agnoſcant, ſalua nihilominus in reliquis propriæ cuiuſque parochiæ iuſtitia.

Cap. IIII.

De intervallo seu distantia locorum inter parochiales ecclesias

VBicunque vero alicuius Vrbanæ, vel Oppidanæ, aut forenſis Parochiæ fines extra locorum mœnia protendun tur, ac præſertim, ſi ſe nimis late diffundunt, Ordinarii quique quamprimum prouideant, ne quæ foris ſunt Parochianorum animæ, vel nimis ab Vrbe, vel oppido diſtantes, in diuinis detrimentum aliquod patiantur, ac propterea populorum commoditati pariter & ſaluti, qua commodiore via videbitur, conſulendo, vel nouas Parochias erigant ex ſacri Tridentini Concilii Decreto, earumque Rectoribus prouideant vel per Decimarũ tam ſacramentalium ſiue perſonalium, quam prædialium ſolutionem, ad quas Ciues etiam ipſi teneantur Ordinarii arbitrio, vel per taxationem quamuis aliã à Prouinciali Synodo faciendam: ſeu aliàs prout Ordinarii ipſi iudicauerint, vel iuri, & rationi magis conſentaneum fore videbitur, animarum indemnitati proſpiciant. Implorato etiam ſi opus fuerit Illuſtriſsimorum & Excellentiſsimorum Principum, aliorumque Magiſtratuum auxilio.

Cap. V.

VBi autem populus ita sit numerosus, vt sacerdos vnus minime sufficiat, ibi vel aliæ Parochiæ Episcoporum iudicio constituantur, ex eiusdem Concilii Decreto, vel tot sibi sacerdotes adiungere, si facultates suppetant, Rector cogatur, quot sufficere posśint, alioquin qua commodiore videbitur via Episcopi procorum prudentia populorum saluti consulant, iuxta præfati Decreti dispositionem.

Cap. VI.

CVrent etiam Episcopi, ne transflumina Pontem aut certum, & tutum vadum non habentia, inundationum tempore per curatos sacramenta deferãtur, sed vel ea in aliqua sacra Aede siue Oratorio transfluuium potiśsimum asseruentur, vel Parochiani huiusmodi viciniori alicui Parochiæ adscribantur, vel ab eadem saltem necesśitatis tempore sacramenta per eosdem sumantur, aut eis denique & Ecclesiis Matricibus dummodo sacramentorum, & ipsius curati periculum propter vim fluminis euitetur vtiliori aliquo prout Episcopi videbitur modo prouideatur.

Cap.

Cap. VII.

QVoniam in hac noſtra prouincia circa Parochiales Eccleſias abuſus quidam animarum curæ valde pernicioſus irrepſerat, ut beneficia nonnulla licet animarum curam habentia de media nihilominus cura appellarentur, Idcirco animarum ſaluti conſulentes, iuxta ſacroſancti Tridentini Concilii Decretum, ſtatuimus, & ordinamus, vt quæcunque beneficia, quæ hactenus quoquomodo animarum curam habuiſſe conſtiterit, in ſimplicia beneficia nullo modo conuerti poſsint, nec debitis ſeruitiis aliquo pacto defraudari, aut amplius de media cura appellari, quam quidem de media cura denominationem tanquam ſacris canonibus inſolitam, penitus abolemus.

Media cura omnino tollitur.

De Baptiſmo.

Cap. I.

NOn ſolum in Eccleſiis, quæ ex earum inſtituto ſunt baptiſmales, ſed etiam in aliis quibuſcunq; prout Epiſcopus expedire iudicauerit ad fidelium commodũ, & vſum baptiſmalis fons habeatur in quo ſacra aqua ſolẽni ritu benedicta digne, ac venerabiliter aſſeruetur adhibito decẽti ornatu, & clauſura ne temeraria manus Sanctũ Domini poſsit attingere.

Cap.

Cap. II.

SAcerdotes verò Baptiſmi ſacramentũ adminiſtraturi ſanctè, grauiterq; ad id agendum ſe præparent, & accedant. Populos pie, ac religioſe docentes præter cætera iuxta formam ab epiſcopo tradendam qualis cognatio, & inter quas perſonas ex huiuſmodi ſacramento contrahatur; Omniaque habeant ad huiuſmodi ſacramenta neceſſaria, ac libros præcipue in quibus Baptizatorum, & eorum Parentum ac etiam Patrinorum, ſiue compatrum nomina, & cognomina, nec non, & Baptiſmi diem menſem, & annum, diligenter conſcribant, ex præſcripta ab Epiſcopis formula; ac ſingulis annis eorum exempla Ordinariis tradant, ſub arbitrij pœna, quæ quidem exempla Ordinarii ipſi fideliter in Archiuio conſeruari curent: negligentes què in præmiſsis grauiter ex eorum arbitrio puniantur.

Cap. III.

INfantes ad Eccleſiam Baptiſmi ſuſcipiendi gratia ſtatim, ſi fieri poteſt, alioquin ſaltem intra dies octo deferantur, nec vllo pacto in longinquius tempus legitimo impedimento ceſſante, baptiſmus differatur.

Cap.

Cap. IIII.

INquirant autem Parochi diligentissime, an infans necessitatis casu forte imminente baptizatus fuerit, animaduertentes, ne baptizatos huiusmodi (si liquido constat adhibitam fuisse verā baptismi formam ac materiam) iterum quocunq; modo baptizent. Sed ea dumtaxat suppleant, quæ ad ritus, & cæremonias attinent, quæ per Episcopos declarabuntur.

Cap. V.

SAcerdotes quicūque in baptismi celebratione, quemadmodum in aliorum sacramentorum administratione, cœremonias adhibeant, quibus sancta Romana ecclesia vtitur, ab illisque, quantominus fieri potest, recedant, salua nihilominus cuiusque Ecclesiæ laudabili, ac non in probata baptizandi consuetudine, sine talari verò veste, ac super pellicio sacramentum hoc, & cætera quæcunque sacramenta in Ecclesia præsertim necessitatis casibus tantummodo exceptis, non administrent. Incongrua quoq; nomina vel ab Ecclesia minime vsu iam recepta in baptismo non imponantur, de eo què aliàs frequenter, atque in ipsa baptismi etiā celebratione, pie populum hortentur, ac moneant.

Cap.

Cap. VI.

CAueant inſuper Parochi, ne vel nobilitatis intuitu vel aliqua alia ratione extra neceſsitatis caſum alibi quàm in Eccleſia baptizent, alioquin tandiu ſuſpenſi maneant, quamdiu Epiſcopis viſum fuerit, & eorum arbitratu ſatisfecerint.

Cap. VII.

CVrent præterea Epiſcopi vt abuſus, ſiqui irrepſerint circa ſacramentum huiuſmodi quamprimum tollant, nec vllo pacto patiantur alium morem introduci ad ſpiritualem cognationem contrahendam, quàm apud ſacros Canones, & Tridentinum Concilium habeatur.

Cap. VIII.

DOcendi autem potiſsimum ſunt compatres per baptiſmum pueros Chriſto ſpiritualiter generari, ac propterea ſi in illis Chriſtianæ inſtituendis carnalium parentum opera defuerit, id compatres in primis curare debere ex debito contractæ cognationis iuxta ſanctorum Canonum diſpoſitionẽ alia item omnia in huius ſacramenti adminiſtratione recolenda Parochi pie, ac diligenter aſtãtes edoceãt.

De Confirmatione.

Cap. I.

IN Sancti Chrismatis administratione illius sacramẽti vim, ac virtutem, præter cætera opportuna Episcopi per se vel aliũ populo diligenter ac pie recenseant, quo maiore deuotione, ac reuerẽtia ad illud vnusquisque accedat. Infantes verò Septemnio minores confirmari, vel ad confirmandum deferri, ne patiantur, ut sacramentum huiusmodi suscepturi uerisimiliter illud sese iam suscepisse recordari in posterum possint, ne reiterari contingat: Curent què Episcopi, vt confirmatorum, eorumque Parentum, & compatrum nomina, qua eis videbitur commodiore via, adhibitis etiam si opus fuerit, pluribus scriptoribus, in libro ad id potissimum instituto conscribantur, ne de cætero de alicuius confirmatione sit dubitandum.

Cap. II.

EPiscopi præterea sæpe populos moneãt ac per Parochos admoneri curent, hãc compaternitatem nec minoris faciendam, quàm eam, quæ mediante baptismo cõtrahitur, cum & ex hac ipsa matrimonii impedimenta in suis casibus oriantur, & cõpatres ipsi non minus ad instituẽdos, eos quos ad con

firmandum detulerint, vel tenuerint obligetur, quàm ex ipsius baptismi sacramēto. Alia præterea quæcunque circa huiusmodi sacramentũ opportuna, Populus ab Episcopis per se vel alium idoneum opportune admoneatur.

De Evcharistia.

Cap. I.

VT Sanctissimum Eucharistiæ sacramentum in Tabernaculo decenti diligentissime conseruetur, ac in Altari maiori cuiusque Ecclesiæ, nisi aliud ex causa Episcopo videatur, decentissime collocetur, Episcopi studeant, simulque vt omnia ad illius vsum, & ornatum spectantia non desint, omnino prouideant.

Cap. II.

CVrent præterea, vt in quibuscunque suarum diœcesium parochialibus Ecclesiis si fieri potest, & Ordinariis expedire visum fuerit, quanto citius sacramētum huiusmodi habeatur, perpetuoq; conseruetur, quacunque consuetudine non obstante. Curentq; inprimis vt societas corporis Domini nostri Iesu Christi in eisdē instituatur, sicubi instituta est amplificetur, ac si fuerit opus reformetur, nihil penitus prætermittendo, quod ad tanti sacramenti decorem ac reuerentiam pertineat.

Cap. III.

AD Aegrotos quoque præmisso campanæ signo ac non sine lumine, adhibita quoque (vbi commode fieri potest) umbella per sacerdotes decenter Ornatos sacram Eucharistiam deferri ac reduci omnino curent.

Cap. IIII.

SAcrosanctum Eucharistiæ sacramentũ vbi Ecclesiæ magnitudo ferat, seiunctim mares, à fœminis accipiant, nec vllo pacto in vase aliquo quod habeat calicis formam communicati purificentur, vbi commode fieri poterit, & Ordinario expedire videbitur, ne rudes sub vtraque specie communicare sibi ipsis forte persuadeant.

Cap. V.

FIdeles quicunq; sæpius à Parochis sunt admonendi, atque hortandi, vt non solum in Pascha Eucharistiæ sacramentum, veluti ex consuetudine quadam, vel ui Ecclesiastici præcepti sumant, sed frequenter hoc sese admirabili cibo pascere non prætermittant, præsertim in maioribus anni solennitatibus, quo maiore ex eo fructum spiritualem consequantur, diuina que gratia in eisdem augeatur.

Cap. VI.

Qvicunque verò absque rationabili causa vel diuturna animi obstinatione, cũ inimicis reconciliari recusantes, singulo quoque anno iuxta Ecclesiæ præceptum non communicauerint, à fideliũ cætu repellantur, curent què quàm maxime Ordinarii omnes, ut non Communicatorum in Pascha, notulam singulo quoque anno illis curati porrigant, vt cõtumaces puniri queant, nec vllo pacto eos prætermittant, qui absque rationabili causa eorum iudicio comprobanda Ecclesiæ præcepto minime satisfecerint, nec intra annum quocunque alio tempore sacrã Eucharistiam sumpserint, iuxta lateranensis Concilii Decretum, ab Ecclesia post octauam Paschatis arcere, & ecclesiastica sepultura prohibere.

De Missae Sacrificio.

Cap. I.

SACERDOTES diligentissime curare oportet, ne in sacrosancto Missæ sacrificio, uel negligentia, uel etiam contemptu error aliquis committatur, quo populus offendi, uel deuotio minui possit.

Cap. II.

ANtequàm sacerdos ad tremendum huiusmodi sacrificium accedat, conscientiam per peccatorum suorum confessionem iuxta sacri Tridentini Concilii dispositionem diligenter expurget, si confessoris copia haberi possit, nec non Missam diligenter prælegat, vbi fieri potest, & eius partes ita in promptu habeat, ut nec error, nec hæsitatio aliqua cõtingere possit; Caueat præterea sacerdos celebraturus, ne missare inchoet, nisi luminibus accensis, & in altari recte aptatis ac dispositis quibuscunque ad sacrificium opportunis, neuè super Altari aliqua locentur præter ea, quæ ad celebrationem sunt necessaria, eã verò, quæ populum audire oportet, clare proferat, quæ autem secreta vocantur, sub silentio pronuntiet.

Cap. III.

NIhil in Missæ parte aliqua substantiali vel addendum, vel detrahendum esse sacerdotes intelligant, nec aliis cœremoniis vtendum, nisi iuxta sacri Tridentini Concilii Decreta.

Cap. IIII.

ANte auroram, vel post meridiem nemo celebret, præterquàm in casibus à iure permissis; nec in priuatis locis, nec alibi quàm in Ecclesiis, & oratoriis rite Dedicatis, & ab ordinariis approbatis ex Tridẽtini Cõcilii Decreto, sub suspensionis pœna, atque aliis ad arbitrium, quacunque consuetudine non obstante.

Cap. V.

PEregrinũ seu alienum sacerdotẽ incognitũ absq; Ordinarii licentia ad celebrandũ Ecclesiarũ Rectores nõ admittãt. Ordinarios autẽ omnes hortamur in Domino, & monemus vt diligenter intendãt ad dimissoriarũ veritatẽ cõprobandã, qua cõperta, celebrandi licentiam pro eorũ conscientia concedere poterunt; alioquin præfatos in Diœcesibus celebrare prohibeant, nec ã quoquam admitti patiantur à pœna inobedientibus ex arbitrio infligenda.

Cap. VI.

SVperstitiones verò quascũq; in Missæ celebratione irrepsisse Ordinarii cõpererint, pro eorum prudentia, & iudicio abolere studeãt, vti certus Candelarum numerus & alia huiusmodi extraordinaria prout Sanctissime Tridentini Concilii Decreto fuit cautum.

Cap. VII.

INsuper à Celebrante, nec antea, nec postea, nec inter ipsa Missarum solénia quæstus aliqui fiant Missæ intuitu, ne uenale quodammodò sacrificium huiusmodi videatur, absque Ordinarii licentia, saluis nihilominus consuetis cuiuscunque Ecclesiæ oblationibus ex uetusto Canonum instituto, & laudabili Ecclesiæ consuetudine.

Cap. VIII.

QVæcunque uerò ad Missæ sacrificium spectātia ea mūditia, ac puritate cōseruētur, qua Dei domū maxime decet, & Ecclesiæ cuiusq; dignitati cōgruere videbitur.

Cap. IX.

AD Missæ (ut vocant) nouæ celebrationem nullus admittatur, quem recte ordinatum fuisse, ac cæremonias ex ordinario Missæ probe didicisse non constiterit. In Eiusmodi autem missis, Ludos choreas atque alia id genus profana, vllatenus fieri prohibemus, sub suspensionis & arbitrii pœna, aliosque abusus quoscunque circa Missas easdem aboleri mandamus præfati sacri Concilii Tridentini auctoritate.

Cap. X.

EA autem in primis à Populo in Missæ sacrificio vitari mãdamus, ne ita ad Altaria quisquam accedat, vt sacerdoti celebrãti sit molestus. Astantes nõ stent auersi, vel tecto capite, aut erecti nisi vbi de iure permittitur, sed genuflexi, præcipue verò, quamdiu sacramentum steterit in Altari, collocutiones dum Missa celebratur, non habeant, sed orationibus vacent. Altaribus non inhæreant, & capita reuerenter inclinent, dum nomen Domini Iesu Christi proferri contigerit. sub pœnis in Apostolicis literis contentis, atque aliis ad arbitrium. Quibus quidẽ de rebus atque aliis huiusmodi ad rectam in Ecclesia permanendi rationem pertinentibus, Parochi Concionatoresque Populos frequenter moneant, & præcipue ab ea non recedant, nisi peractis sacris, ac Benedictione à sacerdote recepta.

Cap. XI.

EPiscopi autem, atque alii Præsbiteri omnes legitimo impedimento cessante saltẽ dominicis diebus atque aliis festiuis solennibus quibuscunque, Parochi autem, & alii curam animarum habentes tam frequenter, vt iniuncto sibi muneri satisfaciant, Missas deuotissime celebrent. Diaconi uerò, vel subdiaconi saltem semel in Mense, Minores autem clerici in maioribus admi nus anni solẽnitatibus cõmunicẽt. Quos quidẽ Diaconos,

nos, & ſubdiaconos vehementer hortamur, vt etiam in diebus, quibus in Altaris miniſterio verſantur, ſacram Euchariſtiam ſummant, iuxta ſalutaria Tridentini Concilii monita.

De Poenitentia.

Cap. I.

CONFESSIONES audire nullus audeat ſecularis ſacerdos niſi id ei ſit à Tridentino Concilio conceſſum, vel aliàs ſit ab Ordinario examinatus, approbatus, & admiſſus, Idem ſeruetur à regularibus, qui ab examine non ſunt per Priuilegium exempti: ſi uerò ſunt exempti non ante ſe ingerant ad confeſsiones audiendas, quàm ſeſe Ordinario præſentauerint; eorum Priuilegia oſtenſuri, atque alia omnia perfecerint, ad quæ tenentur. Quod ſi quiſpiã ex ſupradictis ſecus agere auſus fuerit excõmunicationis cẽſura, atq; aliis iuris & arbitrii pœnis ab Ordinariis coerceatur.

Cap. II.

Curent autem Epiſcopi tempore Quadrageſimæ vel aliàs prout magis illis videbitur expedire, vt confeſſorum approbatorum nomina annotẽtur, ac publicè proponantur,

ponantur, vt ab omnibus dignoſcantur. quicunque ad confeſsiones audiendas admiſsi fuerint, Clerici verò ſeculares, vel alii quicunque, qui Ordinariis ſubſunt, mulieres ante ſolis ortum uel poſt occaſum, niſi aliud euidens rei neceſsitas poſtulet, ad confeſsiones non admittant, nec in priuatis ædibus confeſsiones audiãt, neque omnino extra Eccleſiam excepta neceſsitatis cauſa, nec aliquem abſoluere præſummant in caſibus vel ſedi Apoſtolicæ uel Epiſcopo reſeruatis, quos præterea penes ſe annotatos habẽnt, ſub iuris & arbitrii pœnis, à qua quidem lege, Pœnitentiarium ab Epiſcopo deputatum iuxtà formam Decreti ſacri Tridentini Concilii exceptum eſſe declaramus, quatenus eius facultas ſe extendat, ex eiuſdem Decreti diſpoſitione. Mandamus autem curatis omnibus, vt in Quadrageſimæ initio caſus omnes quomodocunque reſeruatos ab Ordinariis requirant ſub pœna Ordinarii arbitrio imponenda.

Cap. III.

COnfeſſores omnes præterea hortamur ne aliquẽ abſoluãt in caſibus ubi realis ſatisfactio requiritur, qui vere non ſatisfecerit vel ſatisfacere promiſerit, cũ tamẽ ſatisfaciẽdi facultas non deſit, eũ verò qui pluries id promiſerit, nec præſtiterit, cũ potuerit, abſolutione omnino interdicimus excepto tamẽ mortis articulo quo nihilominus ſaluo admonẽdi

ac necessitate satisfactionis: vide concil: trid. in sess. xiiij cap. 8

erunt eius generis homines, vt per hæredes suos satisfaciãt, & si cõualuerint, ipsimet satisfacere nõ moretur.

Cap. IIII.

MEdici quicunque cum primum ad curãdos infirmos præsertim graues, ac lecto decumbẽtes vocati fuerint, eos ex Innocentij Tertij Decreto statim admoneant, vt peccata confiteãtur, & ad minus infra biduũ, nisi morbi qualitas maiorẽ celeritatẽ desideret, Eucharistiã sumãt. Quod si sine rationabili causa infirmi facere ommiserint, id Medici ipsi exequantur, quod in cõstitutione Pii. Quinti cautum & præceptum est, sub pœnis in ea contentis.

Cap. V.

COnfessores insuper vt singulis peccatis pœnas à sacris canonibus institutas tẽperare possint, pœnitentiales canones scire cõtendant, Confitentesque ipsos admoneant, quantũ de Ecclesiastica seueritate ab arbitrio sibi à sacris Canonibus attributo eisdem pœnitentibus remittatur, vt in posterum tanto magis peccata deuitent, & iam commissa deplorent. Cætera verò quæcunq; ad confessiones diligenter audiendas opportuna Episcopi per se ipsos, nec non Parochos, & Concionatores

quàm

quàm sepissime populos, ac sacerdotes ipsos commo ne faciant, ac præterea sacerdotes ipsimet ex approbatorum auctorum confessionalibus addiscere curabunt, quo sacramentum huiusmodi pie ac laudabiliter ab ipsis administretur.

De Extrema Vnctione.

Cap. I.

SAcrosanctum hoc Oleum decenti loco, ac Vasculo peculiari, veloque super imposito reuerentiæ gratia ad infirmos per Parochum quoad eius fieri potest, ministro aliquo, seu alio associante deferatur.

Cap. II.

PArochos autem admonere oportet in huiusmodi sacramenti administratione, ne extremam infirmorum prostrationem expectent, vt illud conferant, sed opportune, & dum adhuc sensus vigent, ab eisdem piè ac religiose conferatur, monitione ad Infirmũ præmissa, vel subsecuta, qua infirmus ad æternam uitam cohortetur, & à Mundi cognitione quoad eius fieri potest diligenter auertatur. Caueant autem sacerdotes ne sacramentum huiusmodi impœnitentibus aliquo pacto ministretur.

Cap.

Cap. III.

Cvm vero Parochi tepidiores esse soleāt circa eos qui in extremis sunt constituti propterea ab Episcopis sæpe moneantur, vt circa ægrotos, & morti proximos exactissime pietatis munus exequantur grauissima pœna negligentibus eorum arbitrio proponenda.

DE ORDINE.

Cap. I.

Caveant in primis Episcopi, ne vllus prima tonsura initietur, qui confirmationis sacramentum non susceperit, & fidei rudimēta ignorauerit quique legendi, ac scribendi fuerit imperitus, & de quo probabili coniectura id intelligi non possit ipsum vt tantum Deo fidelem cultum præstet, id genus vitæ ita elegisse ex sacri Tridentini Concilii Decreto, In Ordinibus autem quibuscunque cōferendis, tam quoad interualla cuiusque Ordinis, quàm quoad Ordinādorum qualitatem eiusdem Decreta quàm diligentissime obseruent,

Cap. II.

Episcopos autem omnes obtestamur, & obsecramus in Domino, ut in ordinandorum examine exactissime elaborent, nec vllo pa

&o approbent, nisi quos uere idoneos per diligentẽ inquisitionem adhibito peritorum cõsilio repererint, tum ex hoc ipso pendeat animarum salus, & cleri reformatio, enitantur que per se ipsos examen peragere vel illi saltem præesse, non omnem quamuis grauem occupationem huic anteponentes, in qua clericalis dignitas, & animarum periculum versatur, quòd si alteri examen ex causa demãdetur, is sit eiusmodi, vt Episcopi conscientia merito exonerari possit.

Cap. III.

IN ordinibus autem conferendis caueãt omnino Episcopi ne pro collatione ipsa, vel per se, vel per interpositam personã, aliquid etiam sponte oblatum accipiant, nec à suis familiaribus accipi permittant vt in omnibus auaritiæ ac Simoniacæ labis suspitio uitetur.

Cap. IIII.

AD subdiaconatum non promoueantur, nisi qui Grammaticem ita calleant, vt latinum sermonem in uernaculam linguam competenter conuertere queant; ac præterea circa sacramenta aliquo pacto ad interrogata respondere, potissimum ve sui officii rationem reddere sciant. quod & in Diaconis examinandis à sacerdotibus omnino obseruari mandamus.

Cap.

Cap. V.

AD Diaconatum uerò ordinandi præter latinæ linguæ eruditionem, ſcire etiã debeant apte reſpõdere, ac rationem reddere de his, quæ ad fidei rudimenta, & ſacramenta pertinent, vel ex ſæpe dicto catechiſmo nuper edito, vel aliunde reſponſiones accommodando, ueluti bene intelligentes, & edocti quæcunque reſponderint. Quæ quidem cognitio, & capacitas multò maior in promouẽdo ad ſacerdotium requiritur pro officii dignitate, & excellentia, præſertim quod ad ſacramentum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, ac Miſſæ ſacrificium pertinet, præter id quod in his requiritur etiam facultas edocendi populum quæcunque ad ſalutem animarum ſpectare videantur.

Cap. VI.

AD Patrimonii Titulum ſi quos ordinari debere Epiſcopi expedire iudicauerint, animaduertant in primis ne, quod aſſerunt ſe habere patrimoniũ ſit nullum, uel commentitium, mediata, vel immediata retrocesſione: nec nõ quod ſit eiuſmodi, vt victui ipſius ſufficere poſsit, adhibito quoque præterea iureiurando de eo non alienando, donec aliunde ſuppetat. Vnde Epiſcopi arbi-

trio decenter viuere valeant. Similiter beneficium, & pensio si titulum facere debeant, sint eiusmodi, & ad victum satis esse possint, quæ pariter vt de patrimonio dictum est inalienabilia fiant donec aliter ordinato fuerit prouisum. Qui verò in præmissis, vel eorum aliquo deliquerit, vel dolose egerit, seueriori pœna Episcopi arbitrio plectatur.

DE MATRIMONIO.
Cap. I.

PArochis autem, atque aliis curam animarũ habentibus præcipimus & mãdamus, vt quæcunq; à sacra Tridentina Synodo circa matrimonii reformationem statuta sunt, ipsi diligenter obseruent, & ab aliis exactè obseruari curent, moneantque festis diebus intra missarum solennia Populum, vt siquis eorum aliquid adesse cognouerit, quo matrimonium impediri possit, id patefaciat, alioquin excommunicationis sententia innodetur. Quod si dubium aliquod emerserit, quo matrimonium impediri possit intra octo dierum terminum ordinario denuntietur, ac illius iudicium expectetur, antequam Parochi ad matrimonii celebrationem accedãt. Denunciationes, quæ matrimonia antecedere debent, tam in viri, quàm in mulieris Parochia fieri debere decernimus, sublata eis in totum vel pro parte Parochis remittendi facultate,

cum id totum ex Episcopi arbitrio Eiusdem Decre-ti auctoritate pendeat. Nuptialis verò benedictio in mulieris Parochia fiat.

Cap. II.

CVrati omnes, qui denuntiationes face-re, vel sponsos, & sponsas benedicere neglexerint, vel sine causa ab Episco-pis comprobãda distulerint, grauiter eorum arbitrio puniantur.

Cap. III.

HOrtamur insuper, ac sæpe populum hor-tari mandamus, ne sponsi, ac sponsæ cohabitent, donec rite, & iuxta Decre-ti formam matrimonium inter eos ce-lebratũ fuerit, vt scandala, quæ exinde oriri possent, euitentur, præter mortalis peccati peri-culum, cui cohabitando se exponunt.

Cap. IIII.

EOsdem præterea spõsos, & sponsas hor-tamur, & ab Episcopis hortari exopta-mus, vt antequam matrimonium con-trahatur, vel ad minus triduo ante ip-sius consumationem, iuxta eiusdem

Concilii monita peccata confiteantur,& ſacram Eucharistiam ſummant ad maiorem ipſius ſacramenti venerationem.

Cap. V.

QVod ad matrimonia cum vagabundis hominibus contrahenda pertinet,exactiſsime eiuſdem Concilii diſpoſitio ſeruetur, Animaduertant quæ Epiſcopi de perſonis huiuſmodi autenticam fidem habere,tum quòd ſolutæ ſint, tum quod à Catholica religione non ſint alienæ, qua de re Parochus ordinarium quamprimum certiorem reddat. Siqui uerò aliter contraxerint, vel matrimonia huiuſmodi celebrauerint,& ſi nihil ex ſolennibus fuerit ommiſſum, grauiſsimis pœnis pro perſonarum, & culpæ qualitate afficiantur.

DE CATHEDRALI
ECCLESIA VACANTE.

CVm Primum Cathedralis Eccleſia Paſtore vacauerit, peractis ſolenni more defuncti Epiſcopi exequiis, eiuſque anima pie,ac religioſe Omnipotenti Deo commendata, necnon Vicario, & Oeconomo intra tempus à Tridentino Concilio præſcriptum rite conſtitutis qui vacantem Eccleſiam fideliter adminiſtrent,

& regant, supplicationes publice, & priuatim habeantur, atq; à Capitulo per Diœcesim indicātur, quibus Clerus, & Populus vniuersus omni pietate ac deuotione optimū à Deo Pastorem impetrare cōtendāt.

DE PROMOVENDIS AD CATHEDRALES ECCLESIAS.

Cap. I.

EPISCOPVM quemcunque mādatum Apostolicum de aliquo ad cathedralem Ecclesiam regendam examinando suscepisse contigerit per viscera misericordiæ Dei nostri hortamur, & obsecramus, vt meminerit ex hoc ipso populi salutem, & orbatæ Ecclesiæ dignitatem pendere, ac propterea omni solicitudine ac studio huic examini esse vacandum, ut non nisi vere dignus Pastor assumatur, qui præesse, ac prodesse sciat, ne vlla vnquam ipsi examinatori negligentia imputari posit.

Cap. II.

QVoniam verò vnicuique Prouinciali Synodo, à sacro Tridentino Concilio iniunctum fuit, vt aliqua examinandi ratio præscribatur, hanc ipsam examinis formulam

mulam à sanctissimo Domino nostro, si libuerit com probandam proponimus, vt accepto Apostolico mā dato ab Episcopo, cui examen committitur, quàm diligentissime in primis exquiratur, super promouendi religione, vita, moribus, & ætate, per Testes, quo fieri poterit, grauiores, cui quidam examini ipsemet Episcopus incumbere debeat, Testes què ipsos eo modo quo sequitur interrogare non prætermittat.

Primò an ex legitimo matrimonio sit ortus: Catholicis parentibus, ubi, qualiter, & à quibus fuerit educatus, qualis fuerit illius vita, & conuersatio à pluribus annis citra, an de aliquo graui crimine inquisitus, vel suspectus, an infamia vnquā notatus, an Apostata, an publice vnquam pœnituerit, an & quam pridem sacris sit initiatus, an capitales inimicitias exerceat, an domui suæ bene præsit, an aliquo corporis vitio, & præsertim comitiali morbo laboret, an triginta annos expleuerit, an in publico aliquo Gymnasio professus fuerit, & an iis virtutibus sit ornatus, quæ secundum Apostolum in optimo Pastore requiruntur. præterea verò de aliis interrogetur, prout Episcopi examinatoris religioni prudentiæ quæ videbitur.

Cap. IIII.

CVM AVTEM in primis literarum sciē tia in promouendis ad cathedrales sit necessaria, ea propter quamuis aliquis uel Theologus, siue Doctor, vel licen-

licentiatus in ſacra Theologia vel iure Canonico in aliqua ſtudiorum vniuerſitate promotus fuerit, vt nihilominus fraudibus obuietur, eundem examinis periculo ſubiiciendum eſſe decernimus, prærterquàm ſi liquido conſtiterit eum eſſe inſigni prudentia, ac literatura præditum, vt pote, quia per plures annos optime profeſſus fuerit, & ſuæ doctrinæ teſtimoniũ indubitabile dederit, quo ſanè caſu pro ipſius examinatoris conſcientia ac prudentia huius examinis rigor remitti poterit, ac ſolum ſuper notorio teſtes examinare, ſufficiat, alioquin adhibitis non paucioribus quàm tribus ſeu. Theologiæ ſeu Pontificii iuris Doctoribus, iuxta promouendi facultatem, duo illi puncta, vel articuli aſsignabuntur, quibus poſt integri vnius diei, & noctis interuallum congrue reſpondeat, atque ad interrogatioues ſuper illis ex tempore faciendas, apte eruditeque iuxta ipſius Epiſcopi conſcientiam, ac peritorum relationem, medio iuramento faciendam reſponſiones accommodet, quibus peractis profeſsionem faciet, atque omnia per Notarium examinis in autenticam formam redacta, & ab Epiſcopo ſubſcripta, & ſubſignata, ad ſanctiſsimum Romanum Pontificem fideliter quamprimum mittantur.

DE

DE EPISCOPI QVALITATE, ET DIGNITATE.

Cap. I.

CVM Prælatorum mores eos eſſe deceat, vt eorum exemplo reliquorum hominum vita veluti ſale condiri debeat, hortamur, ac monemus in Domino, ut eorum tam publice quàm priuatæ actiones, Euangelicæ atque Apoſtolicæ diſciplinæ, ſacrorum Cõciliorum inſtitutis, Tridentinæ quæ Synodi in primis Decretis reſpondeant, plurimum confidentes eos ſui nominis & officii memores, modeſta ſuppellectili ſic fore contentos, ut omnis domeſticus cultus ad moderatam decentis vſus, ac vitæ neceſsitatẽ magis quàm ad voluptatem, exquiſitamque elegantiam comparatus eſſe videatur, nec propterea vllo vnquam tempore reprehendendos eſſe. Epiſcopalem autem menſam, ea frugalitate futuram, ut hoſpites atque alii omnes facile agnoſcant, Epiſcoporum animum à luxu, omnique inanis ſplendoris apparatu abhorrere, ut pote qui probe norint Epiſcopales redditus in pauperum potius indigentiæ ſupplementum conuerti, quam in delicias profundi debere.

Cap. II.

Cvrent prætereà Episcopi, ut eorum mẽsis lectio, ex sacro aliquo auctore semper adhibeatur, quam interdum piã, aut certe grauem, & honestam collocutionem subsequi exoptamus, ut non minus animi quàm corporis uires cibo reficiantur, quem quidem cibum, & benedictio præcedat, & debita semper gratiarum actio subsequatur.

Cap. III.

Meminerint insuper Episcopi, ne domesticorum ministrorum multitudine onerentur, sed quot duxerint ad domestica ministeria obeunda necessarios admittant, familiares què suos bonis moribus instituendos curent, quo sese domui suæ bene præesse declarent, eosdémque non cultu, nec corporis ornatu, sed religione potissimum cæteris præstare studeant, ac propterea curent in primis ut Ecclesiæ sacramenta frequentẽt, quo cæteris omnibus sint exemplo. Itaque quoad eius fieri potest, clericos, ac religiosos viros secum habeant.

Cap. IIII.

IN Ecclesiasticis autem redditibus dispensandis, pauperum, & miserabilium personarum necessitates respiciant, ac veluti piissimi parentes illis subuenire non prætermittant.

Cap. V.

IN puniendis autẽ delictis paterna mãsuetudine ac benignitate Episcopi vtãtur: vbi verò correctione sit opus, seueritas cum lenitate ex diuini Gregorii sententia temperetur, ne uanum sit Episcopi officium. sæpe numero recolentes non dominãdi quidẽ causa, pastores se constitutos esse, sed vt subditos suos vt filios ament, quemadmodum, & ab illis amari, & reuerenter tractari debent, omnimodam illis impartiendo obedientiam, ac reuerentiam, paternis què eorum admonitionibus, & præceptis semper obtemperando, vt obedientiæ filios decet.

DE RESIDENTIA EPISCOPORVM.

Cap. I.

EPiscopi omnes in suis Ecclesiis uel Diœcesibus pro eorũ Pastorali mumere exequendo resideant, iuxta Tridentini Concilii Decreta. Gregique suo semper inui

gilent, ac pastoralia munera per se ipsos, nisi legitime præpediti fuerint, diligenter obeant, meminerintquè, se non ad propria commoda, sed ad labores, & solicitudines varias, ac multiplices pro Dei Gloria vocatos esse, ac propterea non ea quæ Mundi sunt, sed quæ ad animarum salutem pertinent, cœlestemq; patriam sibi ipsis, atque aliis residentes procurare debere intelligant.

Cap. II.

Dominicis atque aliis festis diebus publice diuinis intersint, sæpe solenni ritu, pontificalibusquè cæremoniis adhibitis, sæpissime uerò priuatim missas celebrent, diligenterque omnia in eorū Ecclesiis peragi curēt, quibus quidē rebus facile populus ad Dei cultū, ac religionē instruitur & accenditur.

Cap. III.

Singulo quoque anno, si commode fieri potest, alioquin infra biennium omnes & quascunque suæ Iurisdictionis Ecclesias, iuxta præfati Tridentini Concilii decreta, per se ipsos, vel eis impeditis, per Visitatores ab eis deputandos uisitare non prætermittant, modesto tamen comitatu, atque equi-

tatu

contenti: ſtudeantque quanto citius fieri poteſt, debita tamen cum diligentia viſitationem abſoluere vt pauperum clericorum ſumptibus parcant, In quo quidem munere, ſumma ope ac ſtudio enitantur ſanam Orthodoxamq; doctrinam inducere, bonos mores tueri, delinquentes corrigere, Populum piis admonitionibus ad pacem & religionem hortari, alia què omnia, prout res ipſa poſtulauerit, ad animarum profectum ex Paſtorali debito perficere.

Cap. IIII.

Diœceſanam Synodum pariter præſtituto ab eis tempore, annuatim habere non prætermittant, in qua examinatores promouendorum ad Parochiales Eccleſias eligi, vel confirmari, & Iudices Commiſſarios deputari, Conſtitutioneſque pro ſuarum Diœceſium vſu promulgari, vel confirmari, nec non & prouincialia Decreta recipi, atque ad eorum obſeruantiam ſubditos hortari curabunt, præter ea quæ de iure vel cōſuetudine, ſiue pro temporum ac rerum opportunitate, eo tempore fieri, ac tractari oportebit.

Cap. V.

MEminerint autem Episcopi eo potissimũ tempore suæ ditionis Clericos monere, vt sacri Tridentini Concilii Decretum super reformatione matrimonii sæpe ad populorum memoriam vulgari idiomate reducant; Baptismi ac sponsorum libros exerceant & fideliter conscribant, notulam non communicatorum in Pascha, ut ab ordinario dignoscantur, præstituto tempore tradant, & apud acta Curiæ annotari curẽt, Transumptum Bullæ in Cœna Domini, vel eius compendium populis promulgandum accipiant, eosque demum ad personalem residentiam; atque animarum curam omnimoda cum solicitudine sedulo hortentur ac moneant.

DE BENEFICIORVM COLLATIONE.

Cap. I.

IN Beneficiis per Episcopos conferendis curam præsertim animarum habentibus sacrorum Canonum instituta, conciliariaque Decreta quæcunque quàm diligentissime obseruentur, humana quauis affectione postposita: iis què dumtaxat, quos ob eorum virtutes, ac merita digniores, & vacanti Ecclesiæ vtiliores Episcopi iudicauerint, eadem conferant iuxta sanctissimi Domini

mini nostri P I I. Quinti Bullam. Quos autem non religione, atque animi deuotione beneficia appetere prospexerint, sed ut Ecclesiasticis bonis ditati, uel suos potissimum iuuent, uel proprio commodo indulgeant, ne simplicibus quidem beneficiis dignos esse iudicent.

Cap. II.

Curent autem inprimis Episcopi, vt illi, quos scientia & integritate vitæ prædi tos, ac cæteris præstātiores esse nouerint, examinatores in vna quaque Diœcesana Synodo diligantur, eosque ad suum munus fideliter exercendum, ex eiusdem Concilii Decreto, iureiurando obstringant; quo nihil salubrius, ac in conferendis beneficiis præstantius excogitari potest.

Cap. III.

PRæterea diligenter exquirant Episcopi, an aliqui beneficia, vel pensiones, vel fructuum reseruationes nudo nomine tantum absque Apostolica dispensatione obtineant, uel ad alicuius nutum tacito vel expresso pacto eadem cedere teneantur, uel quouis modo sint obstricti, nec non an laicus aliquis in beneficiorum, (in quibus aliquod ius habeat) colla

tionibus

tionibus, uel alius quispiam, vt pote authoritate & gratia apud collatorem plurimum valens familiaris, & huiusmodi, aliquid sibi tacite, vel expresse promissum, vel sponte etiam oblatum collationis prætextu acceperint, vel eo nomine retinuerint, in eos veluti simoniacos tum ex sacris Canonibus, tum ex summorum Pontificum Constitutionibus condignis pœnis animaduertant.

Cap. IIII.

CAueant insuper Episcopi atque alii locorum Ordinarii ne quid collationis beneficiorum nomine, non solum ab ipsismet, sed nec ab aliis collatoribus suæ ditioni subiectis, uel eorum familiaribus etiam sponte datum accipiatur, neuè prætereà à cuiusque Curiæ notariis pro sui laboris mercede plus æquo collationis nomine exigatur, qua de re maxime expedire arbitramur taxam præcipuam ab vno quoque Ordinario fieri pro literarum, certorumque actuum requisitorum in beneficiorum collationibus, expeditione, prout Ordinarios omnes, vt id efficiant, enixe hortamur ac monemus in Domino.

Cap. V.

De Beneficiis quibuscunque nouiter prouisi intra sex menses à die adeptæ possessionis numerandos; qui quidem terminus nisi magna ex causa prorogari non possit, Inuentarium omnium bonorum mobilium ac immobilium, iuriumque, & actionum beneficiorũ eorundem Ordinariis exhibere teneantur, vt habita cum præcedentibus Inuentariis collatione, si quid ex ipsis bonis iuribus, vel actionibus vsurpatum, uel inuasum fuerit, sibi restitui curent, transgressores verò, vel vsurpatores, aut inuasores eiusmodi grauiter ordinariorum arbitrio puniantur.

Cap. VI.

Episcopi in casibus tantum à sanctissimo Domino Nostro Pio. Quinto in eius moderatione super resignationibus admittendis, comprehensis, Beneficia ex resignatione vacantia conferant, vt censuras ab eius Beatitudine cõtra inobedientes indictas euitent, attendentes etiam, vt resignationes ipsæ infra terminum, ac iuxta modum in alia eiusdem sanctissimi Domini nostri Bulla nuper traditum omnino publicentur.

Cap. VII.

CVm experientia doceamur, quàm multos nostræ Prouinciæ Clericos plurimis iã elapsis annis, sine titulis, siue cum legitimis sacrisque Ordinibus carerent, beneficia Ecclesiastica etiam curata occupasse, fructusque eorum in grauem animarum suarum perniciem vsurpasse, atque animarum curam sine ulla penitus iurisdictione exercuisse, huic morbo quantum cum Deo possumus succurrere cupientes; sancimus ut omnes, & singnli nostræ Prouinciæ clerici cuiuscũque qualitatis, gradus, & conditionis beneficia obtinentes, post duorum mensium à publicatione harum Constitutionum nostrarum computandorum terminum, suorum omnium beneficiorum titulos, siue patentes literas ac ordinum susceptorum quorumcunque publicam attestationem ordinariorum suorum manibus exhibere. (vbi id hactenus factum non fuerit) teneantur, prædicta quæ omnia, ab Ordinarii Notario registrari curet, alioquin ordinarii arbitratu puniãtur.

De Iudiciali Foro Episcopi.

Cap. I.

IN causis præsertim alimentorum, mercedum, piorum locorum, atque eiusmodi, quæ moram non patiuntur. Ecclesiastici Iudices reiectis his quæ dumtaxat iudiciariam figuram

ac solennitatem respiciunt, atque iis tantum admissis, quæ ad iustitiæ puritatem, iudiciique substantiam pertinent, in causis & personis ad forum & iurisdictionē Ecclesiasticam pertinentibus, ex meritis causæ animi sui motum informent, omnibusque mature considera tis veritatem ipsam sectantes, atque æquitati innitentes causas expediant, ac litigātium sumptibus, quo ad eius fieri potest in causis omnibus parcere studeant, iuxta Canonicas Sanctiones, & sacrosancti Tridentini Concilii Decretum.

Cap. II.

MIserabilibus personis indefensis ac præsertim carceratis in foro præfato, ne suo iure fraudentur, vel aduersariorum potentia opprimātur, quoties sit opus de Aduocatis & procuratoribus, qui gratis eorum causam dicāt, Ordinarii prouideāt. siqui verò sine rationabili causa ab ordinariis approbāda, munus huiusmodi suscipere recusauerint, ad cætera negocia in Ecclesiastico foro tractāda quamdiu Ordinario fuerit bene visum inhabiles omnino reddātur.

Cap. III.

MEMINERINT autem Episcopi, atque alii ordinarii omnes, sæpe numero per se, vel alium carceratos inuisere, debitumque caritatis obsequium, (vti pios

parentes decet) in eos exercere non prætermittãt, nec aliqua illis necessaria deesse patiantur.

Cap. IIII.

NOtariis Ecclesiasticis, scientia, ac integritate, examine etiam (si videbitur) præmisso, idoneis minime repertis, aut in officio delinquentibus, eiusdem Concilii auctoritate, eorum officii in negotiis, & causis Ecclesiasticis, ac spiritualibus vsum Episcopi interdicant, eosque in sui officii initio iuramento deuinciant, quòd omnium Instrumentorum, actorumque, & processuum quorumcunque ad Episcopalem Curiam pertinentium exempla in Auctenticam formam per ipsos redacta, in Archiuio perpetuò asseruanda tradent.

Cap. V.

EDicimus insuper, ac mandamus cuiuscunque Episcopalis Curiæ Notariis, vt congrua mercede eis persoluenda petentibus vel actorum vel processuum uel aliarũ scripturarum quarumcunque copiam Decretum intra competentem terminum Ordinarii arbitrio omnino exhibeant, sub pœna etiam pecuniaria ordinarii arbitrio imponenda & applicanda.

Cap. VI.

VT rapinis verò, atque executorum excessibus, ac ministrorum quorumcunque extorsionibus occurratur. Episcopi Notariis executoribus, carcerum custodibus, atque aliis quibuscunque ecclesiastici fori ministris honestam cuiuscunque operæ mercedibus taxam decernant, innouent, uel reformẽt, prout sibi magis expedire videbitur, cuius quidem taxæ transgressores officii priuatione, carcere, atque aliis pœnis præter indebite ablati restitutionem, Episcopi ex arbitrio grauioribus afficiant.

Cap. VII.

NE Iudicia & lites cum indebitis partium expensis iniuste protrahantur, vel, e suo foro educantur eiusdem Tridentini Concilii Decretis innixi, statuimus & ordinamus, vt appellationes dumtaxat à diffinitiuis, aut diffinitiuæ vim habentibus, & cuius grauamen per diffinitiuam reparari nequeat à quocunque iudice recipiantur, & admittantur, tunc què inhibitiones dentur: Aliæ verò quæcunque pœnitus reiiciantur, & inhibitiones omnino denegẽtur, sub pœna nullitatis appellationis, inhibitionis, & processus inde secuti, & damnorumq; ac expensarum tam per Iudicem, quàm per partem inhibitam factarum, atque aliis ad proximioris suffra-

ganei arbitrium,ſi ab Archiepiſcopali curia inhibitio emanauerit,alioquin ipſiuſmet Metropolitani iudicio imponendis. Prædictá verò omnia ſub præſenti Rubrica contenta in cauſis, & perſonis ad forum, & Iuriſdictionem Eccleſiaſticam pertinentibus tantum locum habere intelligantur.

De Archivio.

Cap. I.

IN Cathedralibus Eccleſiis,& collegiatis inſignibus Archiuia per Epiſcopos & eorum capitula communiter, vel diuiſim conſtituantur, & vbi adſunt recte cõſeruentur,in quibus ſcripturæ ac monumenta cuiuſcunque generis ſub ſpectatæ fidei cuſtode bene ac diligenter aſſeruentur,ne deinceps eccleſiarum iura ob temporum vel hominum iniuriam depereant,uel ſupprimantur.

Cap. II.

VOlumus autem & decernimus in huiuſmodi Archiuiis ab ordinario quouis inſtituendis,non ſolum matricum Eccleſiarum iura,& Inſtrumenta quæcunque originalia conſeruari,ſed etiam capitulorum ſuorum,ac quarumcunque eccleſiarum ſibi ſubiectarum, aliorumque locorum Originalia,uel ſaltem exempla ſiue

transumpta in authentica forma reponi: nec non Bullarum beneficialium copias, aliosque libros quoscũque, tribus clauibus adhibitis, quarum altera sit penes ordinarium, altera penes aliquam Capitularem personam ab ordinario deputandam, atque altera penes Notarium Curiæ; qui nihilominus ad ipsius ordinarii nutum, claues huiusmodi exhibere fideliterque easdem custodire teneantur, sub arbitrii cuiuscunque Ordinarii pœna. Caueant autem Custodes huiusmodi, ne ex eodem Archiuio de originalibus scripturis vel transumptis cuiuscunque generis & qualitatis sint propria præsertim auctoritate depromptis, alicui vel ad modicum etiam tempus accommodent, sub pœnis Episcopi arbitratu infligendis. Teneantur insuper de scripturis omnibus eorum custodiæ creditis atque eis assignatis, confecto Inuentario eo tempore, quo Archiuii custodiam susceperint, ex eodem inuentario peracto munere, nec nõ de omni eorum diligentia exactissime reddere rationem.

De Vicariis Foraneis.

Cap. I.

Constituantur præterea per Episcopos aliosq; ordinarios in singulis suarum Diœcesũ regionibus Vicarii Foranei. Quod si Archipresbyteros vel plebanos ipsos idoneos fore censeant,

eos huic muneri præficiant. Hi autem omni cum diligentia explorent, & exquirant an in Ecclesiis sibi commissis omnia recte gerantur, an singuli sacerdotes à profanis, ac prohibitis quibuscunque abstineant, suiq; optimum exemplum præbeant, an curati omnes suæ regionis resideant, suumque munus obeant, ac præterea an ea, qua decet pietate, & caritate erga ægrotos præcipue ac miserabiles Parochiæ suæ personas vtantur, quos vt à recta viuendi norma aberrare perspexerint, fraternæ primum hortentur, ac moneant, quod si non resipuerint, quamprimũ Ordinario denuncięt, simulque absentium non modo curatorum, sed etiam aliorum suæ regionis clericorum nomina eidem primo quoque tempore deferant, & cum Parochis atq; aliis suæ regionis clericis, semel saltem in mense, eo conuenient, vbi clericorum conuentus (vt uocant) haberi solet alioquin ubi ordinarii quique expedire iudicabunt conuenientes quę de bono Ecclesiarum regimine, atque aliis ad animæ curam pertinentibus religiose tractabunt, & colloquentur.

Cap. II.

STatuimus præterea, ac decernimus, vt Vicariis ipsi ordinariis suis beneficiorum sibi subiectorũ nomina quamprimum tradant, vbi verò Vicarii huiusmodi foranei non fuerint, ab Archipræsbyteris & Plebanis singulis notulam huiusmodi sub arbitrii pœna afferendam mandamus.

Cap.

Cap. III.

VT verò debitus eisdem Vicariis honor ac obedientia tribuatur statuimus, vt in his quæ ad eorum officium pertinent, eisdem suæ regionis clerici omnino pareãt. Inobedientes uerò pro modo culpæ ab ordinario grauiter puniantur, quemadmodum, & ipsi etiam vicarii si se negligenter in suo munere gesserint, vel quoquo pacto in eo deliquerint, erunt puniendi.

DE EXAMINE PROMOVENDORVM AD PAROCHIALES ECCLESIAS.

Cap. I.

EPISCOPI cum primum certiores redditi fuerint, Parochialem aliquam Ecclesiam quomodocũque vacasse, iuxta formam Decreti sacri Tridentini Concilii, Constitutionumque Apostolicarum tenorem, idoneum in ea vicarium, si eis ita visum fuerit, expedire, cum congrua fructuum ipsius beneficii asignatione constituent, qui vacanti Ecclesiæ, & bonis eiusdem, animarumq; ei subiectarum saluti piè, ac diligenter consulet, donec Canonicè de Rectore prouideatur. Sit autem in ordinarii potestate eundem vicariũ

quandocunque ex causa ab eo bene perspecta ammouere, tam, & si nemo se examini exposuerit.

Cap. II.

Qvum primum autem Episcopus Parochialem aliquam Ecclesiam vacasse cognouerit, edicto proposito, (si ita sibi expedire videatur) iuxta eiusdem Concilii Decretum, ad Valuas Cathedralis Ecclesiæ, aliisque in locis eius arbitratu certum terminum præstituat, qui tamē a die scientiæ vacantis Ecclesiæ vigelimū diem nō excedat, iuxta sanctissimi Domini nostri Bullā super ea re editam, intra quem quidem terminū quicunque examinari voluerint, præsentare se debeant, eorumq; nomina ad Episcopum deferantur. quo termino elapso qui per diligentem examinatorum in Diœcesana Synodo electorum, uel confirmatornm inquisitionē, moribus, scientia, & ætate magis idoneus ab episcopo iudicatus fuerit, vacanti Ecclesiæ præficietur iuxta eiusdem sanctissimi Domini nostri Pii. Quinti Bullā;

Cap. III.

Qvod si nemo sese examini exposuerit, vel qui examinari potuerit, se minime præsentauerit, ordinarii ipsi de examinatorum Consilio pro eorum consciētia ac religione de idoneo Rectore prouideant.

uideant. Quicunque verò aliquem ab examine, vel minis, uel concussione aliqua per se, uel per alium, deterrere præsumpserit, modo id plane cōstiterit, grauiter ex arbitrio puniatur, si autem nulla fuerit ei pœna ab ordinario inflicta, vti Ecclesiasticæ disciplinæ contemptor, excommunicationi tamdiu subiaceat, donec ordinarii arbitratu satisfecerit.

Cap. IIII.

SVmmopere autem inuigilēt ordinarii omnes, omni affectione postpōsita, ne latinæ linguæ ignari, rerumquè tum diuinarum, tum etiā humanarum omnino imperiti ad interrogationes ante examen promulgatas, responsa quædam seriatim, vt ea didicerint, ac memoriæ mandarint, accommodantes, & nihil vltra scientes, veluti idonei ad beneficia curata promoueantur; sed exactissime prout supra de promouendis ad sacerdotium statuimus, examinentur, ne res tanta cum animarum periculo oscitanter transigatur.

DE CVRATIS, ET EORVM OFFICIO.

Capit. I.

CVRATI omnes in suarum ecclesiarum Aedibus assidue resideant, quod si ædes propriæ non extent, quam proximè ad Parochialem ecclesiam Ordinarii arbitrio, atque intra Parochiæ fines, donec pro-

priæ ædes constituantur, vel habeantur, inhabitent, vt si qua acciderint ex his, quæ ad curam animarum pertinent, celerime præsto esse, ac suo muneri satisfacere possint. Curent autem imprimis Parochi necessitatibus infirmorum, si ab Ecclesia eorum habitatio longius absit omni cum ipsorum incommodo consulere, vt animarum propriarum periculum euitent, ab huiusmodi autem ædibus quæcunque sint profana omnia ac illicitaq;, secularia absint, nec in eisdē ullo pacto retineri aut tractari res huiusmodi patiātur, sub suspensionis & arbitrii pœna.

Cap. II.

IN propriis Parochiis Curati omnes de singulorum vita, & moribus diligenter inquirant, quosque repererint blasphemos, fœneratores, adulteros uel alios quomodolibet præsertim publice criminosos ad Episcopum deferant, qui verò id facere ommiserint grauiter ab Ordinariis puniātur. Quos verò peccare, at non ita aperte vt publice sciatur curati norint, eos primum paterne moneant, tum si nihil profecerint Ordinario denuncient, qui quod animarum saluti expedire videbitur, quam primum decernet.

Cap.

Cap. III.

QVo verò facilius ac plenius curati ipsi faciem sui pecoris agnoscant, decernimus, vt singulorum cuique subiectorũ nomina per familias à Parochis diligentissime in libello annotentur, ac visitationis tempore suorum Parochianorum notulæ ordinario præsententur, quod si facere prætermiserint ex arbitrio Parochi omnes puniantur seuere.

Cap. IIII.

MEminerint præterea Parochi ex sacri Cõcilii Tridentini Decreto sibi iniunctum esse, vt singulis Dominicis, atq; aliis festis diebus Parochiæ suæ pueris fidei rudimẽta tradant, propterea munus suum ea in re diligenter exequantur. vel per se ipsos, vel per ludi magistros, aut alios idoneos, quod si id per alios fiet, pueros nihilominus ipsi quæ didicerint recitantes festis diebus in Ecclesia, aut alio commodiori loco audiant, paterneque ad virtutes hortentur, eosque edoceant, Deo primum ac parentibus obedire, tum quæcũque Christianum hominem decent, ex constitutione aliqua ab Episcopis eisdem tradenda. Moneant autem Parochi parentes ut filios ad Christianam Institutionem percipiendam statutis diebus ex episcopi præscripto ad

ecclesias, vel alios ad id deputatos mittant, sub ea pœna quæ magis ordinario videbitur opportuna.

Cap. V.

EPiscopi sæpe Parochos admoneant, vt in dignoscendis conscientiæ casibus, necnõ in percipienda sacramentorum ratione, ac Latino idiomatæ perdiscendo summo pere inuigilent, eisquè cõminentur, quod si aliquem infra terminum ab ipsis præscribendum minus idoneum ad animarum curã, & regimen inuenerint iuxta Sacri Tridentini Concilii Decretum non solùm coadiutorem ei constituent: sed etiam aliis opportunis remediis populorum saluti consulent, deinde verò, quod eis magis expedire visum fuerit, pro eorũ prudentia efficient.

Cap. VI.

ORdinarii quicunque, vel edicto proposito, vel per Parochos, obstetrices admoneri curent, vt veram baptizandi formam à parochis ipsis accipiant, & addiscant, ne priusquã eam perfecte didicerint, baptizare vllo pacto audeant, sub excommunicationis pœna. Moneãtque præterea obstetrices ipsæ, ne post perceptam

etiam

etiam formam, præterquam in casu necessitatis domi baptizent, sub eadem pœna.

Cap. VII.

PArochi atque alii curati omnes populo sæpe commemorent casus Apostolicæ Sedi, vel Episcopis reseruatos, quos ab ordinariis accipiant, præcipue verò populo annunciabunt casus illos quibus excommunicationis pœna est adiecta, uel ex sacrorum canonũ dispositione, vel ex Apostolicis ordinationibus, vel etiam auctoritate ordinaria, vt ab illis cauere possint, frequenterq; fideles eorum curæ commissos hortabuntur ac monebunt, vt à malo abstineant, & bonum faciant, abususque omnes circa diuina quã sæpissime coram illis improbabunt, necnõ quæcunque a Christiano homine vitanda vel obseruanda fuerint, præsertim intra missarum solemnia clarissimis verbis enunciabunt.

Cap. VIII.

IN SACRAMENTIS autem administrandis, quod præcipuum est Parochorum munus diligentissime se gerant, omnino cauentes ne quis sacramentorum capax, eorum culpa sine sacramentis ab

tis ab hac vita diſcedat, quod ſane crimen & ſuſpenſione, & beneficii quoque priuatione ab Epiſcopo pro modo culpæ corripi mandamus.

Cap. IX.

QVicunque verò duas eodem tempore Parochiales Eccleſias obtinere de cætero præſumpſerit, vtraque, atque aliis quoq; beneficiis ex eiuſdem Concilii Decreto, Apoſtolicis quæ Ordinationibus carebit, ſi verò aliquis obſtinate nimium iam nunc duo uel plura curata beneficia retinere audeat, iampridem eadem vacare compertũ ſit, ac veluti vacantia, à collatoribus ſuis libere ac licite conferri poſſe, fructuſque interea percептos reſtituendos eſſe, quos quidem fructus pro parte ipſis uacantibus Eccleſiis, pro parte uerò aliis piis locis, Ordinarii arbitrio præſenti Decreto applicamus & applicatos eſſe declaramus, Addentes idem omnino iudicandum & ſi beneficia huiuſmodi in diuerſis diœceſibus ſint conſtituta, ſalua tamen cuiuſcunq; Epiſcopi conſerendi & fructus applicandi facultate.

Cap. X.

CVrent quàm maxime Epiſcopi, atque alii locorum Ordinarii, ut laudabiles locorum conſuetudines circa oblationes, quibuſcunque Eccleſiis, & locis piis fieri ſolitas, iuxta ſacrorum

Canonum diſpoſitionem,abſque aliqua diminutione omnino ſeruentur,aliqua conſuetudine,vel potius de ſuetudine non obſtante.

DE RESIDENTIA INFERIORVM.

Cap. I.

PArochialium Eccleſiarū Rectores in propriis Eccleſiis aſſidue reſidendo commiſſo eorū curæ gregi pro ſuo ipſorum munere inuigilent ſub pœnis tam decretis in ſacro Tridentino Cōcilio,quàm in Apoſtolicis literis contra nō reſidentes expreſsis, Meminerintque eis nullo modo permitti à propriis Eccleſiis contra prædictorum Decretorum formam ſine iuſta ac rationabili cauſa ab Epiſcopis approbanda,abeſſe,nec vllo modo dum abfuerint Eccleſiaſticis redditibus quibuſcunque tuta conſcientia potiri poſſe ad eorumque reſtitutionem omnino teneri, præter mortalis peccati reatum,qui ex illicita abſentia iuxta eorundem formam contrahitur.

Cap. II.

NOn reſidere autem in ſuis Eccleſiis intelligantur non ii ſolum qui longe ab illis abſunt,& nunquam ad illas redeunt,ſed etiā quicun-

quicunque vel messis tempore tantum resident, vel vltra tempus in ordinarii licentia expressum procul ab ecclesiis degunt. Idcirco statuimus, & ordinamus, quod siqui absentiæ nomine quouis modo suspecti ex consuetudine videantur, per fructuum sequestrationem, aliasue pœnas in prædictis decretis, atque Apostolicis literis contentas ad vere residendum omnino compellantur.

Cap. III.

Diligenter autem inquirant Episcopi, aliique locorum Ordinarii, an qui studiorum causa abesse volunt, cum tamen in suis ecclesiis alioquin residere teneantur, vere studiis saltem humanioribus vacare intendant, atque in loco in quo resident præceptoris copiam non habeāt, aut in humanioribus literis sint adeo eruditi, vt verisimile sit eos ad alia studiorum genera animū applicasse, quòd si sint eiusmodi, atque ætatis communiter ad studia accommodatæ, absentiæ facultas non tamen vltra congruum tempus arbitrio ipsorum ordinariorum ex causa eisdem concedi possit, dummodo intra annum sacris initientur, ac publico aliquo gymnasio, seu etiā alibi, vel Theologiæ, vel iuri Canonico vere, & cum effectu operam dent, alioquin facultas huiusmodi sit, & censeatur ipso iure nulla, fructusq; suos non faciant, atq; aliis pœnis cōtra nō residentes statutis Episcoporum iudicio sint obnoxii.

DE CLERICIS QVIBVSCVNQVE.

Cap. I.

STVDEANT diligēter Episcopi cuiuscunq; gradus, & qualitatis sint, reiectis omnib⁹ quæ mūdi sunt, & diuina in primis meditantes omni studio pietatem in Deum, caritatē in proximos, mãsuetudinē, humilitatē, continentiã, atque alias animi virtutes amplectantur, sanctitatemque, & iustitiam perpetuo colant: ac quæcunquæ ad eorum officium pertinent, scire contendant. Seque in diuinis rebus, & orationibus exerceant, sacrarum insuper literarum studia sectentur, & ament, Catechismumq; sæpius memoratū Pii Quinti Pontif. Max. iussu editum, necnon aliquam ex probatis summis, & Antoninam, Syluestrinam, atque alias huiusmodi pro cuiusque ingenii captu præmanibus habeant: quotidieque ex sacris scripturis, vel aliquo ex approbatis auctoribus aliquid semper addiscant, vel sese edocere studeant, delicta quantumuis leuia, quæ in clericis ob populi offensionem exemplo grauia existimantur, studiose vitantes, vt vere clericos se esse, sicuti profitentur ostendant.

Cap. II.

VT autem euagandi omnis euitetur occasio, nemini clericorum, qui in minoribus sit cõstitutus, & seminario addictus, liceat absque ordinarii, vel Magistri licentia: si verò sacris initiatus sit, & ecclesiæ seruitio obligatus, inconsulto Episcopo, vel eius Vicario extra Ciuitatẽ abesse. Cæteris verò non vltra biduum extra Diœcesim morari permissum sit, qui secus agere præsumpserint, pro modo culpæ ordinarii ipsius arbitrio plectantur.

Cap. III.

PRæcipimus insuper omnibus, quãuis simplicibus sacerdotibus, atque aliis clericis quibuscunque, vt qui intra Vrbem sunt, singulis dominicis, ac aliis festis diebus de præcepto ad Missam conuentualem (quam maiorem uocant) & vesperas solemniter celebrandas ad ordinarii nutum in Cathedralem ecclesiam vel aliam ab ordinario declarãdã, adueniant. Qui verò in aliis cuiusque Diœcesis locis degerint; ad matrices locorum huiusmodi ecclesias frequenter pariter ad ordinarii nutum eadem ratione conuenire teneantur. Sub pœnis ordinariorũ ipsorum arbitratu infligendis, summopere hortantes, ac monentes eosdem, vt Decretum huiusmodi diligẽ

ter obseruari faciāt, cum pessimi res sit exempli Clericos diuinorum tempore, vel per vrbes, & oppida euagari, vel inter Laicos diuinis interesse, cæteris in Choro psallentibus, ac Deum Collaudantibus, quod proprium est Dei Ministrorum officium, & munus.

DE VITA ET HONESTATE CLERICORVM.

Cap. V.

QVAECVNQVE a Clericis honestatis ac religionis gratia potissimum vitanda sunt, perstringentes, statuimus & ordinamus, vt ecclesiastica quæcunque beneficia obtinentes, necnon in sacris constituti, ac etiam minoribus ordinibus initiati, si clericalibus priuilegiis potiri voluerint, clericalē habitum suo ordini, & qualitati congruentem, necnon tonsuram clericalem perspicue gerant, sub pœnis in Decreto Sacri Tridentini Concilii cōtentis atque aliis Episcoporum arbitratu iam statutis, vel de cætero statuendis, etiam extra vrbem, eiusdem Decreti, ac Sacrorum Canonum auctoritate. Comā clerici studiose non enutriant, capillisquè simplicem cultum adhibeant. Barbā uerò e superiore labro ita detondeāt; ut sacrosancti corporis & sanguinis Domini sumptioni non obstet. vestes superiores omnino sint usque ad talos protensæ, Inferiores verò cōstituti in dignitate

Canonici, atque Ecclesiarum quarumcunque recto-res vsque ad talos pariter protensas ferant. Cæteri verò pauperes, vel rurales clerici, si inferiorem talarē habere non poterunt, superiorem saltem vsque ad talos demissam gestent: quod si alicubi decretum hujusmodi executioni mandari non poterit, curent locorum ordinarii omnes, vt quāto minus fieri potest, ab eiusdem decreti dispositione recedatur.

Cap. II.

PAllium quoque quod Ferraiolum uocant sit eiusmodi, vt à superiori ueste, longitudine non distet, idque semper vna cum talari tunica induatur, nec à collo supra plus duobus digitis vel circa emineat, nisi pluuiarum, vel itineris aut alia necessitatis causa: tunc enim breuioribus sicut etiam cæteris uestibus clerici quicūque vti poterunt, modo simplices sint, clericalique honestati congruentes. Caligis nō turgidis, nec dissectis, sed simplicibus, ac pariter calceis, crepidisue nō incisis, sed integris, & minime sericeis vtantur.

Camisias nec ad collum, nec ad manus crispatas aut nimia arte elaboratas deferant, earūque collare omnino simplex, ac honestæ latitudinis sit, quæ tres ad summum digitos uel circa non excedat.

Pileos præterea per vrbes, & oppida ne gerant, nisi valetudinis, aut pluuiarum, vel aeris inclementiæ causa, qui nihilominus pariter simplices sint,

nullo

nulloque pacto pyramidis formam habeant, aut turbinati: aut pyramidales, sed in superficie plani, ac sine redimiculis, semperquè in ingressu ecclesiæ (quādocunque aliàs illos deferre liceat) deponantur, nec vllo etiam pacto eis præsertim diuinorum tempore in ecclesia vtantur.

Annulos non deferant, nisi id dignitas postulet, cætera verò iocalia omnia clericis penitus sint interdicta.

Vestes sericeas, aut serico, auro, vel argento contextas, vel ornatas, necnon pelles preciosiores domi vel foris omnino prohibemus, quemadmodum vt vnguenta odorata, atque alia odorum genera:

Vestium color sit niger, vel alius modo honestus & decens, atque, is quem dignitas exigit, & expostulat, omnemquè in vestitu Clerici nouitatem, nec non tam elegantiæ quàm sordium suspicionem deuitent.

Non personati nec uestibus nec habitu secularium induti aliquo vnquam tempore incedant.

Cap. III.

ARma cuiusque generis etiam ad defensionem parata, non obtenta ab ordinario licentia, ex vrgenti dumtaxat causa cōcedenda, Clerici præsertim in sacris cōstituti nō deferāt, nisi itineris

causa

causa, ac tum parcè id ac modeste fiat. alioquin primò pecuniaria pœna ex arbitrio mulctentur, secundo uerò suspensione à diuinis, & carceris maceratione, postremo fructuum, ac beneficii ammissione, ac etiam depositione, pro culpæ grauitate, ac personæ qualitate puniantur. In aliis uero casibus præter uestium ac rerum ammissionē, pecuniaria quoque pœna episcopi arbitrio afficiantur.

Cap. IIII.

Comœdias præsertim obscenas, hastiludia, choreas atque alia huiusmodi spectaculorum genera, nec agant, nec spectent, nec in suis ædibus agi patiantur. Non Pila in publico loco, neue tesseris, pagellis pictis, aut alio prohibitorum Ludorum genere ludant, aut ludentes spectent, nec in suis ædibus ludere permittant.

Cap. V.

A Comessationibus & ebrietatibus abstineāt, caupones, tabernasuè nisi itineris causa non ingrediantur, seque in hospitia ut fieri poterit honestiora ex necessitate recipiant, & honeste ibidem conuersentur. Nullum uenatiōis aut aucupii genus aduersus sacros Ca-

nones

nones obeāt, uel exerceant, qui uerò secus in præmis sorũ aliquo fecerit ab ordinario grauiter ex arbitrio puniatur.

DE NEGOCIIS CLERICIS.

Cap. VI.

SVspectarum mulierum non solum cohabitationem sed etiã familiaritatem, conuersationem, & allocutionem, prærerquã in casibus à iure permissis, omnino deuitent, sub pœnis à proprio decreto Tridentini Concilii expressis, & aliis ex sacrorum Canonum dispositione, & ordinarii arbitrio imponendis. Pro suspectis autem mulieres omnes habeãtur, præter eas, quæ de iure cum clericis cohabitare minime prohibentur. Caueãt insuper quàm maximè Clerici ne mulieres inhonestæ in eorũ patrimonialibus ædibus inhabitent, multo vero magis, ne in domibus suarum ecclesiarum, sub pœnis de quibus proxime supra.

Cap. VII.

GEneratim uero quæcunque alia ad uitam, & honestatem clericorum pertinentia, statuta sunt, vel à generalibus Cõciliis, uel constitutionibus Apostolicis, uel ab eadem Tridentina Synodo, hac in parte specialiter innouata, ab eisdem Clericis districtius obseruari mã damus, sub pœnis iam constitutis, atque etiam ordinarii

dinarii

dinarii arbitrio pro culpæ qualitate quomodolibet infligendis.

DE NEGOCIIS CLERICIS INTERDICTIS.

Cap. I.

PRAETEREA quoniam, qui mensæ domini seruitio sunt addicti à secularibus negociis ex Apostolica institutione se abstinere debent: Idcirco præcipimus & mandamus, ne quis ex clericis cuiuscunque gradus, vel dignitatis sit, cuiusuis secularis personæ negocia sub quocunque titulo gerat, vel administret, nisi quatenus a iure permittitur, ac de expressa sui Ordinarii licentia, prohibentes insuper eisdem ne profanum aliquod negocium, vel artificium clericali ordini indecens exerceant, conducant, tractent, vel vllatenus illi se immisceant. In ecclesiasticarum personarum verò famulatu, vilia ibidem officia, clericali què honestati minime congruentia, præsertim si in sacris sint constituti, nullo modo exerceant.

Cap. II.

EIsdem præterea inhibemus, ne Notariatus vel Tabellionatus officium sine licentia ordinarii nisi in casibus à iure permissis, aut me-

dendi artem, præsertim chirurgicam, aut mercatoram exerceant; nec se mediatores in rebus contrahendis exhibeant.

Cap. III.

PRohibemus quoque clericos vti procurationis, vel aduocationis officio in sæculari præsertim foro, neq; aliena prædia lucri causa conducere, curationesque, vel tutelas suscipere, exceptis casibus à iure permissis.

Cap. IIII.

NObilioribus etiam fœminis, nec se comites præbeant, nec discumbentibus aliquo modo assistant, nisi id cum dignitate, vel eorum rationabili officio fiat. Qui verò in præmissorũ aliquo deliquerint pecuniariis pœnis fructuum sequestratione, suspensione, atque etiam beneficii priuatione, aliisquè pro modo culpæ Ordinarii arbitrio plectantur.

DE OBTINENTIBUS DIGNITATES, VEL CANONICATUS.

Cap. I.

IN cathedralibus ecclesiis, & collegiatis insignibus dignitates omnes; & ea pars Canonicatuum & præbendarum, in quo commodè poterit; doctoribus, vel magistris, aut etiã licẽtiatis in Theologia, vel iure canonico conferãtur, sint autem ii omnes præterea, & morum probitate, & fidei integritate conspicui, eoque ordine initiati, quem dignitas eorum vel præbenda postulat, vel saltem in ea ætate constituti, ut intra tempus à iure, & sacra Tridentina Synodo statutum initiari valeant.

Cap. II.

DE dignitatibus vel canonicatibus prouisi, collationis, vel saltem adipiscendæ possessionis tempore fidei professionẽ publicè faciant. in capitulo autem, vel in ipso receptionis actu, vel omnino intra duos menses, à die receptionis eiusdẽ ex præfati Concilii Decreto, emittant ut fructus suos faciant, & adepta illis possessio suffragetur, ex canonicis autem qui maiore saltem ex

parte presbyteri esse debent, eiusdem Concilii auctoritate in ordine presbyterali constituti, licet promotione posteriores, Diaconis Canonicis, Diaconi verò subdiaconis præter ordinis prærogatiuam, quamuis antea promotis omnino præferantur, quacūque consuetudine etiā immemorabili, atque aliis quibuscunque contrariis non obstantibus.

Cap. III.

VNiuersi verò & singuli de capitulo, etiam si exemptio aliqua prætendatur, Prælatis suis debitam nihilominus obedientiam, & obsequium præstent, eosdemque ad ecclesiam domo deducant, ac reducant, præsertim cū Pastoralis muneris exequendi gratia prodeunt, necnon & ipsis, vel celebrantibus solemniter, vel pontificalia quæcunque exercētibus inseruiant, pariter & assistāt, inobedientesque opportunis iuris remediis ex arbitrio ordinarii compescant, nec aliqua appellatio tam in hoc, quam in aliis, clericorum suorum correctionem respicientibus executionem impediat, ex eiusdē Concilii Decreto.

Cap. IIII.

CApitulares conuentus haberi dominicis, vel aliis festis quibuscunque, aut etiam feriatis diebus diuinorum tempore, nisi aliqua necessitas vrgeat, omnino prohibe-

mus; alioquin distributionibus illius diei, eo ipso careant, crescenteq; contumacia, aliis quoque pœnis ex arbitrio subiiciantur.

Cap. V.

QVoniam verò venerabiliũ canonicorũ, atq; aliorũ in dignitate constitutorum præsentia & opera, Dei tẽplũ quã maxime decoratur, ac diuinus cultus augetur, propterea statuimus & ordinamus, vt quicunq; dignitates vel canonicatus in Cathedrali, vel collegiata ecclesia obtinẽtes in suis ecclesiis resideãt, iuxta earũdem Ecclesiarum laudabilẽ cõsuetudinẽ, necnõ per seipsos, & nõ per substitutos iuxta Tridentini Concilii Decreti formã, canonicis horis, atq; aliis diuinis officiis intersint, sua munia personaliter obeundo, Canonicas horas ipsimet recitãtes. Nõn residentes verò, vel sua munia obire ex episcopi præscripto, & ecclesiæ instituto detrectantes, Ordinarii ipsi opportunis iuris remediis, vsq; ad priuationem inclusiue, compellere non prætermittant, vt suo illi muneri plene satisfaciant.

Cap. VI.

PRæterea ne Canonicorum, ac Dignitates in ecclesia obtinentium in vno & eodem tempore plurium forsan absentiũ defectu cathedrales vel collegiatæ Ecclesiæ in

Dei cultu detrimentum aliquod interdum patiatur: idcirco si quis residentium in dignitate cõstitutorum, vel Canonicorum, duorum vel trium dierum spacio ex causa abesse desideret, saltem ecclesiæ digniorem ea de re commoneat, ne interea ecclesia ipsa ob eius rei ignorantiam aliquod in diuinis incommodũ perferat, ex quo sæpissime scandala in ecclesia oriri solẽt, alioquin præter distributiones illius diei, vel temporis, quibus eo ipso carebit, aliis quoque pœnis Ordinarii arbitrio subiicitur.

DE AEDIBVS CANONICALIBVS.

Cap. I.

VT Canonici cæterique omnes in dignitate constituti in Cathedralibus Ecclesiis, & collegiatis insignibus, diuinæ rei commodius incũbere valeant, & ecclesiæ opportunitatibus inseruire, districte præcipiendo mandamus, vt ii omnes & singuli canonicales ædes vbi adsunt, omnino inhabitent, in quibus cibũ & somnũ capiãt, nisi aliud quãdoq; ordinario ex causa videatur. Qui vero secus fecerint, debitis monitionibus præmissis, & quotidianas distributiões percipiendi facultate, quas ordinarii ipsi in vsus

pios eorum arbitrio conuertent, & à diuinis suspensione, fructuum sequestratione; ac demum præbendarum canonicatuumque priuatione, contumacia sic exigente, puniantur: quauis consuetudine vel desuetudine etiam diuturna, quamuis immemorabili existat, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscunque.

Cap. II.

AEdium autem huiusmodi claues, si clausuræ submitti possunt, sacrista, vel alius quispiam cui id episcopi atque alii locorū ordinarii iniunxerint, fideliter custodiat, claudēdique & aperiendi debitis horis ædes easdem curam præcipue gerat, eam verò in præfatis ædibus honeste uiuendi rationem ab omnibus seruari mādamus, quam ordinarii ipsi præscripserint, sub pœnis illorū iudicio statuēdis, vel alias ex arbitrio iā statutis.

Cap. III.

LAicis verò quibuscunque etiam cōsanguineis sub excommunicationis pœna, canonica monitiōe præmissa interdicimus, ne in huiusmodi ædibus absque ordinarii licentia inhabitent vel commorentur. Clericis autem præcipimus, ne à laicis easdē habitari ullo pacto permittant, sub eiusdem arbitrii pœna, nisi aliud ex causa ordinarius ipse expedire iudicauerit.

DE CANONICIS HORIS.

Cap. I.

HOrae Canonicæ ab iis qui ad eas de iure uel ecclesiæ cuiusque consuetudine, aut ordinarii decreto tenentur, cõgruis temporibus, & consuetis signis præcedentibus, ea qua decet animi deuotione, ac pietate, quotidie persoluantur, habita dierum festorum & ferialium conuenienti ratione ac differentia, quo verò tempore recitari vel cantari debeant, episcopi atque alii ordinarii omnes adhibitis duobus de capitulo, salua cuiusq; ecclesiæ laudabili consuetudine, quod magis expedire censuerint suo iudicio statuent.

Cap. II.

QVoniam uerò teste rei experientia plurimum ad benè psallendum confert in medio cuiusque uersiculi aliquã intermissione fieri, idcirco statuimus, vt in psallendo in cuiusque versiculi medio eiusmodi suspensio fiat, qua pars à toto præcipue distinguatur. Illud prætereà recta psallendi ratio requirit, ut in psallendo clerici cõcordes sint, à proposito tono numquam aberrantes, idcirco animaduertant, ne uoces nimium vel canendo, vel

do, vel diuina officia aliter recitando, aut deprimantur, aut efferantur, sed media quædam via Magistri chori arbitrio eligatur.

Cap. IIII.

MAtutinæ horæ summo mane dicantur, atque ita, ut vel ante, vel saltem paulopost solis ortum compleantur, nisi aliud Episcopis pro locorum qualitate videatur: reliquæ verò horæ cõgruis temporibus pro dierum, ac festorum qualitate iuxta sanctæ Romanæ Ecclesiæ ritum, non raptim, vel cursim, aut properanter, sed ea qua decet maturitate ac pietate ab omnibus quotidie persoluantur.

Cap. V.

MEminerint autem Clerici omnes, præsertim verò qui in sacris cõstituti sunt, ad diuinum officium quotidie recitandum ex præcepto se teneri sub pœnis in posteriori Lateranensi Concilio, contentis.

DE

DE DISTRIBVTIONIBVS QVOTIDIANIS.

Cap. I.

QVOTIDIANAE distributiones quacunque collusione, remissione, reiectione vel pacto cessante ex praefati Tridentini Concilii Decreto fideliter ac realiter pro cuiusque seruitii ratione conferantur illis dumtaxat, qui vere diuinis interfuerint, iis tantummodo exceptis, quos vel corporis aegritudo, vel ecclesiae vtilitas, vel alia quaepiam causa excuset ex Sacrorum Canonũ dispositione, sub suspensionis & arbitrii poena.

Cap. II.

ANimaduertant nihilominus Episcopi eos tantũmodo aegrotos, nõ autẽ alios ad distributionũ participationẽ admittendos esse, qui dum vere, & cũ effectu resident in morbum aliquẽ inciderũt, quo vel detinentur in lecto, vel eo impediti, domo non egrediuntur, idque de Medicorum peritorum consilio, quae quidem exemptio eousque durare intelligatur donec infirmus ita cõualuerit, vt ad libitum domo eorundem Medicorum etiam iuratorũ (si

ordinario videbitur) iudicio egredi, & cũ aliis vna esse possit: Non obstantibus constitutionibus capitularibus, & consuetudinibus quibuscunque, quas vti dispositioni iuris contrarias quoad infirmos, & conualescentes attinet, præsentis decreti auctoritate irritamus, ac pro irritis haberi mandamus.

Cap. III.

CVrent præterea Episcopi, atque alii locorum ordinarii, vt tertia pars fructuũ præbendarum, Dignitatum, & Canonicatuũ quorumcunque ex sacri Concilii Tridentini Decreto in distributiones conuertatur, in ecclesiis vbi nullæ vel ita tenues existunt, vt Ecclesiæ seruitiũ negligatur, si capitularis mensa, vel per simplicium beneficiorum vnionem, vel aliam quampiam rationem augeri non possit, Quiquidẽ fructus, sic vt præfertur detracti, Ordinarii cuiusque arbitrio distribuantur, & applicentur eiusdem Decreti auctoritate.

Cap. IIII.

PAriter animaduertant Episcopi, ne Dignitates vel Canonicatus quoscunque obtinẽtes, qui sacris initiati non sunt ad distributiones vel etiã ad vocem in Capitulo cõtra eiusdem Concilii decretum vllatenus admittãtur propositis ex arbitrio pœnis, præter id quod præsen

tis decreti auctoritate inobedientes quoscunque perci piendarum distributionum facultate priuamus. & Episcopi arbitrio in pios vsus eas erogandas relinquimus.

Cap. V.

QVicunque verò in quotidianis distributionibus conferendis, vel applicandis, prout cuiusque seruitii ratio postulat, perspexerint fraudem aliquam vel dolum in diuini cultus detrimentũ committi, nec ordinario, aut eius Vicario cum primum potuerint indicauerint, tandiu suspensi maneant, donec ipsius Ordinarii arbitratu satisfecerint.

Cap. VI.

PRrouideant autem Episcopi atque alii locorum Ordinarii per diligentem capitularium redditũum inquisitionem & excussionem, vt eadem sit lucri & damni ratio, ne plus Canonici atque alii in Ecclesia seruientes residendo lucrentur, quàm qui diuinis nõ intersunt, amittant, habita si ita expedire videbitur, competenti distinctione inter ferialium & festorũ dierum seruitiũ, pro ecclesiæ cuiusque dignitate, & qualitate.

O Si

Cap. VII.

SI qua dignitas, perſonatus, vel præbenda, etiã ſi iuriſpatronatus exiſtat in Cathedrali, vel collegiata eccleſia reperiatur, quæ nullum habeat in eccleſia ſeruiendi onus, certumque munus huic illud onus ab ordinario pro diuini cultus augumento quamprimũ adiungatur, quod ei rationabile pro redituum quãtitate videatur. Tertia verò pars fructuũ & prouentuum dictarum dignitatum, vel præbendarum; vel illius pretium iuxta communem æſtimationem in diſtributiones aſſignetur, quibus dignitates huiuſmodi, vel præbendas obtinentes, non reſidendo, iuxta ordinarii ipſius præſcriptum careant, vel reſidendo potiantur. Abſentium verò portiones, vel eccleſiæ fabricæ, vel ſacriſtiæ, vel aliorum in eccleſia deſeruientium commoditati pro ordinarii cuiuſque prudentia attribuantur.

Cap. VIII.

IDem quoq; decernimus de beneficiis ſimplicibus quibuſcunque, quibus ex eorũ inſtitutione vel conſuetudine, vel nulla, vel non proportionabilis obligatio eſt, iniuncta, huiuſmodi namquè beneficia vel ſeminariis, vel parochialibus tenuioribus, vel alias quomodolibet

ex Sacri Tridentini Cōcilii decretis vniri, vel eis aliquod onus ordinariis bene visum iniungi præsentis decreti auctoritate mandamus, contrariis non obstantibus quibuscunque.

Cap. IX.

Dignitatibus autem & personatibus quæ licet de distributionibus quotidianis in ecclesia participent, certum tamen officium in ecclesia habere non dignoscūtur, nec ex inueterata consuetudine, nec ecclesiæ constitutionibus, nec ex primæua earum institutione, Episcopus vnusquisque adhibitis duobus de capitulo, quorū alter ab ipso Episcopo, alter vero à Capitulo eligatur, vel pristina eisdem (si innotescant) munia restituat, vel illis ea potissimum assignet, quæ iuri & rationi ad taliarum quoque proximiorum ecclesiarum bene institutarum exemplum congruere videbuntur: non obstantibus contrariis quibuscunque, ne nudo nomine tantum in ecclesia dignitates inueniantur; salua semper anterioribus dignitatibus honoris, gradus, & officii prærogatiua, quibus potiores partes omnino reseruari volumus, & mandamus, quocunque nomine censeantur.

DE PVNCTATORE.

Cap. I.

VT recta punctandi ratio in vnaquaq; Cathedrali eccleſia, vel collegiata inſigni perpetuò ſeruetur, punctatores pro cuiuſque eccleſiæ conſuetudine, uel inſtituto ſingulo quoque annò eligãtur qui reſidentes uel abſentes quoſcunque quotidie diligẽter annotent, nullo perſonæ diſcrimine habito. His autem curent Epiſcopi atque alii locorum Ordinarii in officii initio iuramentum deferri, de bene ac legaliter punctando: Quod ſi capitulum uel in punctatore eligendo negligens, vel aliàs in hoc genere male ſe gerere uideatur: Epiſcopus eligat quem magis ad hoc idoneum perſpexerit. quicunque is ſit, ſi minus recte quàm deceat, in officio uerſetur, ab Epiſcopo ex arbitrio punietur. Qui quidẽ maxime perſpicere debebit, vt munus huiuſmodi diligẽtiſſime adminiſtretur, cũ ex hoc ipſo pendeat recta ac perfecta ſeruiẽdi ratio, præſertim ubi quotidianæ diſtributiones ſunt uberiores:

Cap. II.

ILludautem in primis obſeruent qui huic muneri pro tempore præerunt, ut non in fine cuiuſcunque diei, ſed in horas ſingulas, nec alibi quã in Choro, nec aliter quã

præſente ſaltem digniore in eccleſia publice ac palam punctationes annotentur, ſtudeantq; potiſſimũ punctationum librum fideliter conſeruari, ne ab aliquo uiolari poſſit, quem quidem librum in promptu ſemper habeant, vt unicuique, pro eo quod ſua intereſt patere, atque exhiberi poſſit. Cui quidẽ Decreto ne fraus aliqua fiat, ordinarii ipſi pro ſuarum eccleſiarũ ſeruitio, ac reſidentium indemnitate pro viribus diligenter curabunt.

DE CHORO,

Cap. I.

CLERICI omnes qui in Cathedralibus uel collegiatis eccleſiis reſidere quoquomodo tenentur, cuiuſcunque gradus, & qualitatis ſint, opportunis horis ad diuina, e ſacrario egredientes ueſtibus ſuo ordini cõgruentibus, poſt preces ad Deũ in eccleſiæ ingreſſu suppliciter emiſſas debent induti, ac præſertim ſuperpelliceo, Chorum ad pſallendum inſtitutum humiliter ingrediantur, ubi omni qua decet mentis deuotione, & uocum cõcordia Deo iugiter pſallant: eodẽ tempore quod eius fieri poteſt, aſſideant, aſſurgant, capita detegant, vel cooperiant, aut genuflectant, ut rei occaſio dederit, ut vniformitas in omnibus ſeruetur.

Ca-

Cap. II.

CAueant autem imprimis clerici donec in choro diuinorũ causa commorantur, ne aliud quã quod res ipsa postulat agant: sed in rem diuinam omni animi studio incumbant, à propriis cancellis non discedant, nisi id diuinorum ratio requirat, euagationes tum mentis, tum corporis, collocutiones, risus, clamores, atquè alia huiusmodi à diuinis aliena deuitent, in legendis literis nullo modo se occupent, in manibus flores, vel alia id genus nullatenus habeant, catulos secum ne ducant, modestiamquè & grauitatem in omnibus præseferant, inuicem sibi ipsis honorem deferentes, diuinis laudibus animo ad Deum propenso diligenter intendant, qui verò in præmissis offenderint præter id quod ad præfecti arbitriũ pro absentibus punctabuntur, aliàs quoque pœnas ordinarii iudicio perferent.

Cap. III.

CVrent autem quantũ fieri potest Episcopi, atque alii ordinarii omnes, ne Laici cuiuscunque generis & qualitatis sint, dũm diuina celebrantur officia contra Sacrorũ Canonum instituta in choro considéant, aut commorentur, absque speciali ipsorum ordinariorũ licentia, sub pecuniariis pœnis, ac censuris in subsidium eorũmet arbitrio statuendis & infligendis.

DE CHORI PRAEFECTO.

EXpedit autem quàm maxime, vt omnia ad Dei cultum pertinentia in ecclesia opportune peragantur, vt aliquis chori regimini præsit. Quod sicubi ex ecclesiæ instituto vel consuetudine alius non adsit: eum qui maior in ecclesia sit, vel ex canonicis antiquior, quiue denique dignior pro tempore in ecclesia residet, (vt vnicuique sua dignitas & prærogatiua seruetur) id munus exercere oportere decernimus, ad quem potissimum spectabit, vt quæcunque ad rem diuinam pertinent, suo ordine singuli qnique ecclesiæ ministri diligenter efficiant, omniaquè solenni ritu, horisque congruis pro temporum qualitate peragantur, is negligentes atque inobedientes arguet, & annotabit, ac si fuerit opus superioribus indicabit, absentes notari seu punctari faciet, discedentibus à choro non nisi diuinæ rei, vel necessitatis gratia veniam dabit ac deniquè superiores partes in ecclesia supplebit, quò omnia recte, & ex ordine fiant. Huic autem in his quæ ad eius officium pertinent, quicunque obedire recusauerint, vel neglexerint, pro modo culpæ grauiter ab ordinariis ipsis puniantur, quemadmodum, & ipse si in suó officio deliquerit superioris arbitrio erit puniendus.

DE CHORI MAGISTRO.

Cap. I.

CHori quoque Magiſter vbi ex eccleſiæ inſtituto vel conſuetudine non adſit, ab ordinariis in eorum Cathedralibus vel collegiatis eccleſiis deputetur, quo commodius id fieri poſſe videbitur, Is autem potiſſimum curabit, vt ea qua decet reuerentiá ac deuotione diuinæ laudes in eccleſia recte perſoluantur, atque ita officia pro dierum qualitate de more ordinentur, vt nec error, nec hæſitatio aliqua inter diuina celebranda, aut ſcandalum oriatur, ſub pœna ordinarii cuiuſque arbitrio ſtatuenda, Sit autem in ordinariorum poteſtate pro eccleſiæ qualitate vel Magiſtri huiuſmodi, choro præficere vel vnum atque eundem, & chori præfectum & Magiſtrum in vtroque munere ſtatuere, prout magis videbitur expedire.

Cap. II.

SI quis præterea inter orandum & pſallendū error acciderit, propterea quod aliquid fuerit vel ommiſſum vel inuerſum, vel alio ordine, quàm decet, explicatum, is ab eodē chori præfecto.

fecto vel ſupplendo, vel repetendo corrigatur, ea tamen ratione ſemper adhibita, vt ſi error parui ſit momenti, diuinorum progreſſus ex eo minime impediatur, ne populus de eo, quod forte ignorat inſtruatur, atque ita, quod abſit, offendatur.

DE CAEREMONIARVM MAGISTRO.

VT omnia ſolennibus præſertim diebus in Cathedralibus eccleſiis, collegiatiſquè inſignibus, quo decet ſplendore peragātur, vbi ex eccleſiæ more Cæremoniarũ magiſter nõ adeſt, ab epiſcopo is decernatur, qui magis ad cæremonias aptus, & accõmodatus, ac eiſdẽ inſtructus eſſe videatur, cui quidẽ Magiſtro in iis, quæ ſui ſunt muneris, quæ propè ſunt innumerabilia ab omnibus quacunque prærogatiua nõ obſtãte pareatur, nec audeat aliquis ab illius ordinationibus abſcedere, aut onus cæremoniarũ gratia ab eodem illi iniunctũ vllatenus recuſare, ſub ſuſpenſionis & arbitrii pœna.

DE SACRISTA.

Cap. I.

SACRORVM cuſtos, qui vulgo ſacriſta appellatur, in primis diligentiſſime curet, ne quid in eccleſia ſit incultũ, aut ſordibus obſoleſcat, ſed omnia religioſo quodam cultu, ac ſplẽdore niteant, præ

fertimque mappæ, corporalia pallia, atque alia quæcunque ad altaris vsum vel ornatum accommodata, omni puritate ac mundicia teneantur, caueatque ne indecorum aliquid & loci sanctitate indignum in ecclesia appareat:

Cap. II.

STudeant præterea sacristæ ne quid profani in sacristia, vel ei coniuncto loco a clericis vel laicis agatur; quibus quidem laicis excepta necessitatis causa, illuc ingredi prohibeant, neque vllo pacto patiantur de inanibus rebus ibidem sermones haberi, absintque omnino ab eo loco altercationes, incompositi corporis motus, iurgia, risus, scurrilia verba, atque alia huiusmodi, quæ a christiana caritate, & clericali grauitate vehementer abhorrent.

Cap. III.

NOn prætermittant insuper sacristæ ex vetusto sanctæ matris Ecclesiæ instituto, angelicæ salutationis signo, Campanæ sonitu, ter in die fidelium mētēs ad beatā Mariam semper Virginem salutandam excitare, ante diē vz. in meridie ac vesperi, fidelesque vt id religiose faciant episcopi, atque alii locorum ordinarii per Parochos sæpe moneri ac hortari studeant.

DE MAGISTRO MVSICES.

Cap. I.

IN vna quaq; Cathedrali ecclesia vel collegiata insigni, Musicæ magister habeatur, qui præter ecclesiasticum cantum, vbi illius curã alius quispiam non gerat, & commode fieri poterit, clericos Musicam edoceat, & festis diebus iocunda modulatione, atque [illegible] vocum concentu Deum collaudent [illegible] [illegible] modi, vt populus ad deuotionem accendatur, non ad lasciuiam prouocetur, nec profanum quid vel sæculare carmen [illegible] organo siue vocibus agatur, vllo modo misceatur.

Cap. II.

CVrent præterea Episcopi, vt diuina verba ita clare & explicite musicis vocibus reddantur, vt ab omnibus intelligi possint

ne ea

neta quæ ex Antiphonario vel graduali recitantur cantu, niſi plano, quem vocant, repræſententur iuxta canonicas ſanctiones. quod ſi conſonantias aliquas cantores adiungere voluerint, dũmodo eccleſiaſtici cantus naturam & qualitatem non inuertant, id illis facere concedatur.

Cap. III.

CAntores in eccleſia vbi fieri poteſt clerici dumtaxat habeantur, quod ſi laici ex neceſſitate ad hoc munus ſint aſſumẽdi clericali habitu, quo ad eius fieri poteſt, feſtis præſertim diebus vtantur, curent autem epiſcopi ne ad canẽdum in eccleſia dei flagitioſi homines admittantur, ſed ii tantum, quos nouerint bonis moribus præditos, & à Chriſtiana religione non alienos.

DE PROCESSIONIBVS.

Cap. I.

COnfraternitates, ſcholæ, atque aliæ ſocietates huiuſmodi quouis nomine nuncupentur, etiam nõ uocatæ ad ordinarias ſupplicationes, ſi ex conſuetudine ad eas accedere conſueuerint, conuenire teneantur, ad alias verò quaſcunque quoties ab ordinario fuerint cõfra-

tres

tres aduocati, nec per interpositam personā sed per se ipsum legitimo impedimento cessante suum munus vnusquisque exequatur. inobedientes autem per ordinarios pœnis sibi bene uisis afficiantur, opportunisq; iuris remediis obedire cogantur, quacunque cō suetudine uon obstante. Qui verò confratres ad processiones etiam ordinarias exire minime cōsueuerūt, ad eas quicunque sint, accedere ita demum teneātur si ab ordinariis vocati fuerint.

Cap. II.

PRocedentes autem non nisi bini, nec incompositi aut elati: sed omni qua decet, cordis humilitate, ac mentis deuotione progrediantur, ut cunctos excitent ad uenerationem, Hymnos, psalmos, litanias, atque alia huiusmodi prout res ipsæ postulant, pie ac deuote enuncient, uel si ea ignorent, saltem tacite secum, preces ad deum effundant,

Cap. III.

EPiscopi atq; alii ordinarii per Parochos, & concionatores populos sæpe moneri faciant, quid huiusmodi processiones sibi uelint, & qua de causa fuerint institutæ, & quod præterea non uariarum rerum inspectione, nec confabulationibus, sed orationibus & diuinis medita

tionibus

tionibus procedentes, quicunque intendere debeant, ne inanis quodammodo actio repræsentari uideatur.

Cap. IIII.

MOneant præterea Ordinarii ipsi sæpe, ac moneri faciant confratres huiusmodi, vt diebus festiuis congregentur in eorũ oratoriis siue scholis, vbi preces Deo porrigant & aliquam spiritualẽ lectionem ordinariorum ipsorum iudicio illis utilem audiant, qua ad bene, Christianeque uiuendum edoceãtur, eaque potissimum ratione societatẽs huiusmodi fuisse institutas intelligant, ut ad religionẽ ac dei cultum, quotidie magis accendantur, atque ut ea, quæ ad animarum salutem pertinent, facilius exequantur.

Cap. V.

MOneantur præterea quicunque in societatibus seu Confraternitatibus huiusmodi sunt adscripti, ut anniuersaria ex pia aliquorum dispositiobe eisdem iniuncta, ea qua decet pietate & caritate fieri curent, superflua autem omnino uitantes, ac pauperes in eorum necessitatibus sobleuantes, uti boni dispensatores pro eorum munere, facere debent.

Cap. VI.

PRouideant quoque episcopi ne quo tempore supplicatiões fiunt, per vicos & plateas actiones, cuiusuis generis absque eorum expressa licentia repræsententur, plurimumquè animaduertant, ne fabulas, aut etiam sacras historias, laruas, atque alia huiusmodi agi patiãtur, ex quibus fidelium mentes ad inania abstrahuntur; & sæpe etiam cum maximo fidelium scandalo risus excitantur, nec non imagines & signa lasciuiam præseferentia efferri, & populo produci prohibeant ob sacræ rei reuerentiam, ac pudoris & honestatis gratiam.

Cap. VII.

PRohibeant insuper episcopi, ne disciplinatorũ societates quocunque nomine censeantur, etiam si hospitalium curã gerant. commessationibus & cõpotationibus aliquo vnquam tempore vacent, eisdem sæpe insinuantes regnum Dei non esse potum, & escam, pauperibusque quod ipsi inaniter absumũt esse erogandum, sublata omnino eisdem in eorum scholis & oratoriis, ac etiam domibus eis cohærentibus edendi ac bibendi facultate, quacunque consuetudine etiã immemorabiti non obstante.

Comessationes & compotationes tollendæ

DE EXEQVIIS ET SEPVLTVRIS.

Cap. I.

NON liceat Parochis & aliis clericis quibuſcunque, ius ſepulturæ habentibus ordinariæ. Iuriſdictiõi ſubiectis aliquid petere, vel exigere, vel ex eo, quòd defunctus aliquis in cõmuni eccleſiæ ſuæ ſepulchro, vel nouiter per hæredes defuncti cõſtructo tumuletur, quod ſi ſepulchrum ab ipſius eccleſiæ rectore conſtructum fuerit, forte ne eccleſiæ deformetur aſpectus quotidie eam effodiendo, idque defuncti hæredes ipſorum proprium eſſe velint, eo caſu ratione impenſarum in eo factarum, aliquid in eccleſiæ fabricæ vſum conuertendũ licite præſertim ſponte datum accipi poterit. alioquin iuris, & arbitrii pœnis inobedientes omnino ſubiaceant.

Cap. II.

CAerei ac luminaria cum defuncto ad eccleſiam allata, ſi hæredum impenſa comparata eo nomine fuerint, vel alterius exequias procurantis, eccleſiæ integre remaneant,

neant,

neant, salua tamen Parocho suæ quartæ iustitia, nihilque hæredibus de cæreis restituere cogatur, quacunque consuetudine non obstante. Hortamur autẽ Parochos quoscunque, vt eisdem hæredibus alia quæcunque cum defuncto allata repetentibus restituant, vbi verò pars aliqua cæreorum huiusmodi, vel luminarium alicui pio loco ex inueterata consuetudine tribui solet, non improbamus, dummodo in profanos vsus minime conuertatur.

DE FVNERALIBVS.

CVM statuta circa funeralia, quæ funebrem pompam non respiciunt: sed ad animarum defunctorum leuamen pertinent, contra libertatem ecclesiæ proculdubio esse censeantur, vt eorum conditores, quantum in nobis est excommunicationẽ, qua ipso facto à iure illaqueantur, euitent; Decernimus, in eoq; Magistratus & vniuersitates monemus, & obtestamur in domino, vt à statutis huiusmodi in posterum condendis, omnino abstineant, atque hæc omnia secundum regulas sacrorum canonum moderentur, statuta verò quæcunq; eiusmodi hactenus edita, veluti ecclesiasticæ libertati aduersantia omnino reforment, & retractent, neque vim habere, aut aliquem ligare intelligantur, alioquin excommunicationi ipsi tamdiu subiacere se intelligant, donec satisfecerint.

DE HOSPITALIBVS ET ALIIS PIIS LOCIS,

Cap. I.

CVRENT ordinarii quicunque, vt loca pia omnia vel Sũmi Pontificis auctoritate, vel ordinarii aut alterius cuiuſcunque ad id auctoritatem habentis inſtituta, approbata, & confirmata ſuis immunitatibus gaudeãt, nec aliquo pacto violari permittant.

Cap. II.

ILlud verò diligenter proſpiciant epiſcopi, vt ad Hoſpitalium, ac piorum locorum quorumcunque regimen eligãtur piæ ac religioſæ vitæ & conuerſationis homines, quos ſit veriſimile pauperum Chriſti patrimoniũ recte adminiſtraturos, maxime attendentes, vt in deſtinatos vſus, redditus, & prouentus omnes ſine fraude conuertantur.

Cap. III.

QVi verò, vel ære alieno ſunt oppreſsi, vel alicuius pii loci debitores non aſſumantur ad huiuſmodi regimen abſque ſpeciali ordi

narii licentia, neue aliqui ad piorum locorum admi nistrationem quouis modo deputati, quicunque tan dem ii sint, antea administrent, quàm ab ipso ordinario approbati fuerint, sub eius arbitrii pœna.

Cap. IIII.

ERit quoque episcoporum cura, vt a quibuscunque Hospitalia, seu alia quæuis pia loca in titulum, commendam, vel administrationem obtinentibus, tam etsi alicui ecclesiæ, vel monasterio sint annexa, obligationes, & cætera omnia à fundatoribus, vel alias quomodocunque exprimæua eorũ institutione eisdem imposita, vel etiam ex consuetudine introducta integre supportentur, ac restituantur. Hospitalitasque in primis ad quam tenentur, sine diminutione aliqua exerceatur iuxta Tridentini Concilii decretum. Quod si debita hospitalitas vel obligatio illis annexa compleri nequeat, vel non constet, quænam obligatio cuique pio loco incũbat, in alium pium vsum ex eiusdem Concilii auctoritate, ordinarii arbitrio fructus, ac redditus quicunque locorũ huiusmodi conuertantur.

Cap. V.

IN peregrinorum atque etiam infirmorũ domibus, mulieres à viris honestatis gratia separentur. Siqui autẽ concubinas sub ementito vxoris vel alio titulo circũducen

tes

tes rectoribus ignorantibus in huiusmodi hospitia receperint, cum id vere constiterit, non solum separetur, sed iustis pœnis prius affecti, statim eiiciatur.

Cap. VI.

NOn minor quoque diligētia adhibeatur in pueris ac puellis perquirendis, an vere peregrinorum liberi sint, vel potius dolo allecti eos concomitentur, eorumque impudicitiæ deseruiant, quod si ita esse perspectū & cognitum fuerit, pro modo culpæ ab ordinariis afflictentur, vel alias adolescentium honestati consulatur.

Cap. VII.

PRæstigiatores, circulatores, herbularii simulato habitu incedentes, diuinatores, seu coniectores, omnis generis blasphemi, lusores morbum simulantes, & id genus alii, sine ordinarii licentia non recipiantur, nec vltra noctem vnam inibi pernoctent, idque vt necessitati (si qua venerit) consulatur, vbi ab ordinario licentia commode haberi non posset.

Cap. VIII.

ADmoneantur hospitalarii, atque alii huiusmodi religiosarum domuum ministri ne quid ab Hospitibus mercedis nomine, seu aliàs, vel exigant, vel etiam sponte oblatum accipiant, vt eos in hospitio vltra id quod decet permanere patiantur. Præterea & nullo ludi genere prohibito peregrinos vel alios cōfluentes vti permittant: quinimo ludentes expellant, aut ordinariis deferant; nec patiantur eosdem aliqua illicita ibidē cōmittere, vel prohibita aliqua inferre, sub priuationis officii pœna, atque aliis ab ordinario ex arbitrio imponendis.

Cap. IX.

INfirmis verò malè se habentibus, quæcunque ad animæ, & corporis salutem pertinentia subministrentur, nec infirmi priusquam vires receperint, & bene conualuerint, ab hospitio dimittantur. Qui verò peccata confiteri, sacramque communionem recipere recusant, cum tamen id Medici iudicio facere possint omnino expellantur.

Cap.

Cap. X.

ORphani & expositi omnes postquã ad ætatem legitimam peruenerint, bonis moribus Christiana quæ præcipue doctrina instruantur, ac pro cuiuscunque ingenio alicui artificio cui aptiores videbuntur dent operam, idque vt agatur episcopis cordi sit, & curæ.

Cap. XI.

ILlud autem magna cum diligentia attendent episcopi, atque etiam vniuersi piorũ locorum Rectores, vt quoad eius fieri potest de uita, & moribus ad religiosas domos confluentiũ inquiratur, præsertimque an in Pascha communicauerint, & quos constiterit non christiane uiuere, e suis Diœcesibus eliminent, atq; alias ex arbitrio puniant.

Cap. XII.

MOntes Pietatis, confraternitates siue scholæ atque alia pia loca quæcunque ab ordinariis ex Sacri Tridentini Cōcilii Decreto, uisitentur, prouideantque, ut ab eorũ administratoribus singulo quoque anno rationes reddantur iuxta formam decreti Concilii eiusdem. Male autem administrantes seu huiusmodi locorum bona

usurpan-

usurpantes uel dissipantes seuere puniantur, laudabiles consuetudines approbentur, abusus extirpentur, atque alia omnia id genus fiant iuxta sacrorum canonum ac præfati Concilii decretorum formam, pauperesque, ac debiles pupilli, & uiduæ, aliæque miserabiles personæ plurimum in domino commendatæ habeantur.

DE ECCLESIARVM ATQVE ALIORVM PIORVM LOCORVM REPARATIONE.

Cap. I.

PIA ac religiosa loca omnia ex sacrorum canonum ac Tridentini Concilii dispositione reparentur, instaurentur, sartaque tecta conseruentur pro redditũu eorundem qualitate. Quod si fabricæ nomine uel nihil penitus possideatur, uel quod possidetur non sit satis, non solum laici eius loci, & subditi iure parochiali, sed etiam propinqui aliquid contribuere ab ordinariis, si fieri poterit inducantur, Quod si nullo pacto reparari, aut instaurari poterunt, bona & obuentiones quæcũque illius loci, uel ecclesiæ de qua agetur, cui magis uidebitur expedire, ecclesiæ uel pio

loco adiiciantur, iuxta eiusdem Concilii Decretum, eo onere adiecto, quod rationabile & ipsi pio loco translato proportionabile videatur.

Cap. II.

IN quibuscunque Capellis vel Altaribus quæ in ecclesiis dotata reperiuntur, prouideant episcopi atque alii locorum ordinarii, vt onera ex fundatione, dotatione, vel primæua aliqua institutione eisdem iniuncta persoluantur, idque per fructuum sequestrationem, atque alia iuris remedia opportuna. Capellæ verò siue Altaria quæ absque alia dote sunt erecta, ordinarii ipsi, à fundatoribus dotari curent, quod si facere recusent, vel demoliantur: vel si ex eo ecclesiæ aspectus deformetur, exornari & conseruari curent, vel alteri assignent, qui eadem ornata & instructa cõseruet, propositis ex arbitrio pœnis.

Cap. III.

STudeant quoque episcopi, vt locorum piorum quorumcunque bona vel dotis nomine, vel legati causa quouis modo debita quamprimum recuperentur. Moneantque eos, ad quos pertinet, vt id scientes, ea qua decet diligentia, & celeritate recuperare curent, ne & ipsi vsurpationibus assentientes excommunicatio-

nis laqueo innodentur, quo vsurpatores ipsi, & eiusdem Concilii decreto illaqueantur. Quod quidem decretum, (quod incipit. Si quem clericorum) sæpius in anno vulgari sermone, ad Populorum memoriā per Parochos, & concionatores reuocari curabunt.

Cap. IIII.

INsuper statuimus, ac districte mandamus vt omnes & singuli quarumcunque ecclesiarum rectores, Hospitaliumque & aliorum quorumlibet piorum locorum administratores intra sex menses ab huius synodi publicatione numerandos, omnium & singulorum bonorum mobilium, & immobiliū, iuriumque, & actionum, ad ecclesias, vel pia loca, quæ regunt, vel obtinent, quouismodo pertinentium, cum suis qualitatibus, mensuris, fundorū vocabulis, & lateribus coram honestis & fidedignis personis, authenticum inuentarium conficiant, ac in duo publica instrumenta redigant, quorum alterum apud ipsam ecclesiam vel pium locum, alterum verò in episcopali Archiuio ad perpetuam rei memoriam conseruandū reponetur. Qui verò negligens vel minus fidelis in hoc exequendo sese præstiterit, grauiter ab episcopo per fructuū priuationē atque aliis ad ordinarii arbitrium pœnis ac censuris eo ipso plectatur.

Caput V.

NEmo præterea ecclesiarum, hospitaliũ atque aliorum piorum locorum quorũcunque, vel emptionis, vel permutationis, aut alterius cuiusuis alienatiõis titulo, bona ac iura quæcũque in se transferre præsumat, nisi prius obtenta ab Apostolica sede licentia, sententiaque, & recte cum diligenti causæ cognitione inde subsecuta, quod in euidentem ecclesiæ vel pii loci vtilitatem contractus huiusmodi cedat. alioquin instrumẽta, & pacta quæcunque aliter celebrata etiam reseruato Sanctæ sedis Apostolicæ beneplacito, nullius sint roboris, vel momenti, liceatque ecclesiarum ipsarũ rectoribus, vt piorum locorũ administratoribus huiusmodi conditione, ac reseruatione, eousque nõ purificatas dummodo à die celebrati contractus tantũ temporis elapsum fuerit, quod verisimiliter purificari potuerit, à pacto etiam iurato discedere, obtenta tamen prius ab ordinario absolutione, & declaratoria per eundem ordinarium, quanto fieri poterit magis summarie, subsecuta; quamprimum ei breui manu constiterit huic decreto esse locum, quacunque appellatione non obstante & ad bona nulliter alienata redire, nec non fructus, (quos suos facere non potuerunt, nec possunt) interea perceptos iure medio ab occupatoribus recuperare, in ipsius Ecclesiæ vel loci pii vsum conuertendos. Notarii verò qui de cætero contractus huiusmodi ante sententiam recipient, ex-

commu-

communicationi tamdiu subiaceant quamdiu ordinarii arbitrio satisfecerint, facultate nihilominus emptori pretium nondum consumptum recuperandi minime ablata, quinimo si Ecclesia ex eo locupletior fuerit reddita, rector ex illius bonis si fructus non sufficerent illud restituere cogi possit, alioquin emptoris detrimento pretii consumptio cedat; & aliàs prout cauetur in sacris Canonibus.

Cap. VI.

NOtarii quicunq; de testamentis, atque aliis piis dispositionibus quibuscunque rogati, in quibus aliquid quomodocunque ecclesiis, hospitalibus, atque aliis huiusmodi piis locis vel causis hactenus relictum fuerit, vel de cætero relinqui contigerit, pro suæ ac aliorum conscientiæ exoneratione, relicta; & dispositiones huiusmodi iis ad quos pertinent deferre teneantur, omnino, & relicta quidem iam facta infra mensem à die publicationis præsentium computandum, de cætero vero facienda infra mensem à die quo ipsa dispositio suum effectum sortiri, ac irreuocabiliter ligare incipiet connumerandum, sub excommunicationis ac dupli pœna, quanti id fuerit, ea verò de re, Notarios, ac Tabelliones quoscunque episcopi sæpe moneant, aut moneri faciant.

DE IVRE PATRONATVS.

Cap. I.

PROVIDEANT episcopi, vel per edictum, vel alias quomodocunque, vt beneficia omnia quæ de laicorũ patronatus iure esse prætenduntur, fideliter recognoscantur, an iuxta formam Decreti Concilii Tridentini vere sint eiusmodi, nec vllo pacto permittant, sub falso iuris patronatus prætextu liberum beneficiũ ab aliquo subiici, & in seruitutem redigi; sed quamprimum, vel saltem vacationis eorum tempore omnem curã adhibeant, vt ea de re certiores fiant, nec antea præsentationes vel nominationes admittant, quã vere constet, iuxta decreti formam beneficium iurispatronatus esse; cum æque iniquũ sit vel à laicis beneficio seruitutem imponi; vel eosdem suis iuribus fraudari.

Cap. II.

EPiscopi sæpe patronos moneri curent, ne sese vllatenus in beneficiorum, iurispatronatus administrationem, nisi in casibus, à iure permissis audeant intromittere, aut sui patronatus iura contra canonicas sanctiones

ctiones in alium transferre, quod si secus fecerint, à suo iure cadant, & excommunicationis vinculo pro modo culpæ subiiciantur.

Cap. III.

RECognoscant iidem ordinarii ex eiusdem Concilii decreto vniones de beneficiis quibuscunque ecclesiis iurispatronatus factas, à quadraginta annis citra, quamuis effectum sint sortitæ, & quas subreptitie impetratas fuisse repererint, irritas declarent, atque aliis beneficia iam vnita conferant, idemque de vnionibus quibuscunque, quæ uel de cætero obtinebunt, uel nondum plene suum consecutæ sint effectum, ex eiusdem Concilii decreto agant.

DE IMMVNITATE AC POTESTATE ECCLESIASTICA.

VT ecclesiastica immunitas ac potestas magis & magis illibata conseruetur, & liberius per ecclesiæ dei ministros exerceatur ad dei gloriã, Catholicæq; ecclesiæ maiestatẽ: Rogamus, & obsecramus in domino Illustrissimos Principes, ac seculares potestates omnes, ut in tuenda libertate, ac immunitate Ecclesiastica, spiritualisque iurisdictionis exercitio, iuxta Tridentini Concilii decre-

tā, Episcopis, ac eorum ministris, ordinariisq; quibuscunque, atque vniuerso Clero semper fauere, ac presto esse velint, nullo pacto ferentes Magistratus, & Officiales suos eisdem vllatenus aduersari, & ab eis vel aliis quibuscunque molestiam aliquam ecclesiasticis personis inferri, vel eorum iura, & immunitates perturbari contra sacrorum canonum formā, Tridentinique Concilii decretum & Sanctissimi Domini nostri Bullam, quæ dicitur, in Cœna Domini nouissimæ editam, idque Religiosissimorum Principum exemplo, cæteros omnes inferioris ordinis magistratus ac potestates facturos esse non ambigimus.

DE SCHOLIS ET MAGISTRIS.

Piscopi atque ordinarii omnes exactissimam curam adhibeant, pro incorrupta morū ac vitæ adolescentiū disciplina cōparanda, vt ludi literarii Magistri, atque bonarum artiū professores, ab iis ad quos pertinet, non solum doctrina sed etiam bonis moribus, ac fide præsertim Orthodoxa præditi eligantur. Caueant autem profitentes eiusmodi in primis, ne libros aliquos nō solum vetitos ex posterioris Indicis præscripto sed vel obscena vel turpia continentes discipulis legant, vel interpretentur, vel à pueris legi permittant; deinde verò studeant potissimū, vt pueri eorū

 fidei

fidei commissi inflexibili ætate, & ad malum suapte natura propensa honestis moribus imbuantur. Curent præterea vt Christianam aliquam institutionẽ illis ab ordinariis trãdendam, vel indicandam pueri ipsi memoriæ mandent, eãdemque festis diebus propriis Parochis recitent. Meminerintque de ipsorum negligentia Deum ipsum vltorem habituros. Ea verò sit ordinariorum cura, vt antequam profiteri incipiant; fidei professionem iuxta Fel. Rec. Pii Quarti Bullam, pie ac religiose faciant.

DE MONIALIBVS.

Cap. I.

QVOD autem ad Moniales attinet, & earum regimen, studeãt diligenter episcopi iuxta sacri Tridẽtini Concilii decreta, Apostolicasquè constitutiones, eas reformare, & ad propriæ regulæ præscriptum, votorũque obseruãtiam atque ea omnia, quæ ad illas pertinent, modis omnibus reducere, cùm paternis admonitionibus, tum particularibus constitutionibus pro locorũ & personarum qualitate promulgandis. Vehemẽter autem præcæteris intendant episcopi, atque alii locorum ordinarii, quæ præcipua est eorum cura, ad ea quæ clausuræ integritatem respiciunt, eamque nullo

modo violari aut remitti permittāt non solum ab ipsis Monialibus, sed nec ab aliis quibuscunque, quouis prætextu, vel causa, necessitatis casibus tantūmodo exceptis, quos nihilominus & ipsi diligentissime cognoscent & approbabunt. Ab ipsis præterea Monialium monasteriis, quæcunque earum castitati, ac vitæ sanctitati, religionisque puritati aduersari videbuntur, intus & extra penitus ammouebunt. Accedentes quoque ad earum monasteria, vel auditoria, pecuniariis pœnis, ac ecclesiasticis censuris coerceant, si id absque superiorum permissu, vel licentia in scriptis obtinenda præsumpserint, atque alia quæcunque statuent, innouabunt, vel reformabunt, quæ illis pro fœlici earum regimine magis opportuna videbuntur, studentes modis omnibus eas salubriter in viam domini dirigere.

Cap. II.

Illud quoq; episcopi curare nō prætermittant, quoad eius fieri poterit, ne ædificia aliqua eisdē præsertim monasteriis proxima, vel ita præemineāt vt facile videri intrinsecus possint, vel ita cōtigua sint, vt colloquentes audiri valeant. Necnō vna cum Illustrissimis, ac Religiosissimis Principibus, locorūque magistratibus quibuscunque earum libertati, & cōseruationi omnimodæ prospicient, quorū opem & auxilium confidimus nullo pacto pro eorum religione defuturum.

Cap. III.

CVrent prætereа episcopi excommunicationis latæ sentẽtiæ pœna proposita, ne quis vel Capellanus vel Confessor monialium, siue olitor, aut famulus, siue quæuis alia persona cuiuscũque gradus ætatis & qualitatis existat, intra monasteria ipsa quocunque prætextu, vel causa pernoctet, quam quidem pœnã pariter incurrãt ex præfati Tridẽtini Concilii decreto quicunque contra eiusdem Concilii decreti formam monialium ipsarũ monasteria ingredi ausus fuerit. Neminem prætereа absque eorum licentia cum monialibus ipsis colloqui permittãt. Sint autem in eadem licentia descriptæ moniales illæ cum quibus colloqui permissum fuerit. Cætera verò omnia quæ vel ad earũ ingressum, vel proprietatem, vel professionis emissionem, officialiumquè creationem pertinent, iuxta eiusdẽ Concilii reformationẽ, episcopi ac ordinarii quicunque, quàm diligentissime in eorũ monasteriis obseruari curabunt.

DE DECIMIS.

Cap. I.

QVoniã spiritualia seminãtibus, Paulo Apostolo teste tẽporaliã debentur subsidia: sunt propterea dei ministris decimæ à deo attributæ, vt libentius Altari seruientes

eius Maieſtati ſacrificia in altaribus offerre, laudes diuinas perſoluere, ac precibus à populo diuinam irã auuertere poſſint, iniquum ſane eſt illos propriis ſtipendiis defraudari. Cum verò compertum ſit plurimos propriæ ſalutis immemores, vſque adeò cupiditate, quæ radix eſt malorum omnium detineri, vt obſtinato animo decimas, ad quas diuino, & humano iure tenentur, ſpiritualibus parentibus ſuis præſtare recuſent, licet ea plurimis in locis in minima quadam quantitate exigantur. Huic lætali morbo opportune occurrere cupiẽtes, ſtatuimus & ordinamus: vt Parochiis, in quibus pars vna Parochianorum decimas ſoluit, alia verò, vel nihil penitus, vel minus cæteris aliis ſoluit, nemo in poſterum ſe tueri quocunque prætextu poſſit, licet in Parochia continue nõ habitet, quominus decima Parochiali Eccleſiæ vel altari cui tenetur præſertim ex decreto Concilii Tridentini, eo modo & forma, & in ea quãtitate perſoluat, quam maior pars Parochianorum ſoluentium eiuſdẽ Parochiæ ſoluit, niſi infra terminum ordinarii arbitrio aſſignãdum oſtenderit conuentione aliqua cum eccleſia facta, eam iuſte in alio compenſatam, vel priuilegium, quo iure tueri ſe poſſit, idque intelligatur in Parochiis iam factis.

Cap. II.

IN exigẽdis verò, ſi ordinario viſum fuerit iuxta Tridẽtini Concilii decretum, per decimarũ ſolutionem rectoribus proui-

dere, cogere possit omnes, & quoscunque qui in ea Parochia prædia possiderint, quamuis in eadem non habitent, vel ab ea ecclesia sacraméta erunt percepturi, tam etsi nullas decimas prius soluere cõsueuerũt, ad eas præstandas eo modo & forma, ac in ea quantitate, (quæ ordinario) considerata vicinarum Parochiarum ea in re consuetudine, visa fuerit, quibuscunque non obstantibus: Si quis autem post huius decreti publicationem id recusare ausus fuerit, præter excommunicationis pœnam, alijs etiam pœnis ordinarij arbitrio puniatur. Inuocato si opus fuerit auxilio brachij secularis.

DE VSVRIS.

Cap. LI.

FRAVDIBVS, quibus in maximam animarum suarum perniciem, illiciti à plerisque contractus vulgi tegi solent, quantum cum deo possumus remedium adhibere cupientes, ordinarios omnes monemus, ac hortamur in Domino, vt quàm diligentissime inquirant, ac recognoscant in primis contractus initos adiecto pacto de retrouendendo, an clausulæ insolitæ adiectæ fuerint, atque alia concurrant. quarũ causa huiusmodi contractus secũdum canonicas sanctiones

ctiones pro vsurariis habeantur, contrahentesquè, si eiusmodi esse compererint, canonice punire nō prætermittant; animaduertantquè contractus huiusmodi, vt plurimū in fraudem vsurarum vt rei experientia docet vulgo celebrari.

Cap. II.

PRæterea statuimus & ordinamus, vt si qui fundum, vel aliud quidpiā solo adhærens, sub perpetuæ venditionis prætextu vilius emerint, quàm communiter alteri vendi potuisset, ea conditione adiecta, vt emptor venditori statim rem emptam locaret, præsertim sub iniquo censu annuo, contra eos vti de vsuraria prauitate vehementer suspectos secūdum canonicas sanctiones procedatur.

Cap. III.

COntractus insuper censuarii quicunque, quos in forma iuris debita, & iuxta Bullam sanctissimi Domini nostri Pii Papæ Quinti desuper editam, celebratos esse nō constiterit, pro vsurariis, aut saltem pro valde suspectis habeantur; ac præterea quodcunque suspectorum contractuum genus, vel ex clausularum insolitarum adiectione, vel in tempus dilata solutione, vel alio quouis prætextu, ab ordinaria emendi, venden-

di, societates officiorum (vt uocant) contrahendi, deponendi, locandi, vel permutandi, ula discrepans, quàm diligentissime recognoscant episcopi, atq; Notariis de eis rogatis sibi ipsis fidem fieri curent, quos que inuenerint eiusmodi, rescindant: contrahentesq; ipsos, ac eorum mediatores debitis pœnis afficiant, nec omnino prætermittant in usurarios manifestos quoscunque non solum inquirere: sed etiam canonicis pœnis animaduertere, curentq; usurariam prauitatem, quoad eius fieri potest, ex eorum vrbibus, ac Diœcesibus eliminare; (Iudæis tantummodo exceptis) qui patentes tollerantiæ literas, à Sede Apostolica, vel eius Ministris ad id potestatem habentibus obtentas ostenderint.

DE BVLLIS APOSTOLICIS PVBLICANDIS.

QVIA sæpe cõtigit ob Apostolicarum Bullarũ ignoratione, uel contentorum in eisdem obliuionem cõplures Christi fideles in eas cõmittere, ac ob earum inobseruantiam in pœnas ac censuras ecclesiasticas incidere, summo opere curent episcopi, vt Bullæ illæ omnes, atque Apostolicæ constitutiones, quas ad populi notitiam deducere oportere iudicauerint, opportune publicentur, quò promptius obediant, ac pœnas in eisdem contentas euitent.

DE

DE POENIS.

ANimaduertant episcopi, atque alii locorum ordinarii, quod vbi pœnæ præsentibus non sunt expressæ; pro modo culpæ, ac loci, temporis, & personarum qualitate inspecta ordinariis ipsis imponendas relinquimus; ac reseruamus; easque debita executioni mandari decernimus; saluis pœnis per summos Pontifices in eorum Bullis, necnon in sacris Tridentini Concilii decretis, sacrisque canonibus inflictis, quas omnino per ordinarios executioni mãdari præcipimus.

DE PVBLICATIONE ET OBSERVATIONE PRAESENTIVM.

POSTREMO omnia & singula, quæ pro morum reformatiõe, atque ecclesiastica disciplina à Summis Pontificibus, œcumenicisque Cõciliis, ac præsertim Tridẽtina synodo, necnon, & in præsenti Prouinciali nostra, quæ post Archiepiscopalem dignitatem nostræ huic ecclesiæ Apostolico beneficio attributam omniũ prima est, definita, & statuta sunt, saluis tamen in omnibus ecclesiarum cõstitutionibus, & consuetudinibus arctioribus, & laudabilioribus ab

omnibus huius nostræ Prouinciæ Episcopis, Abbatibus, Plebanis, eorumquè capitulis atque aliis ecclesiasticis personis, quæ de iure, vel generali consuetudine; aut etiam per electionem eiusdem Tridẽtinæ Synodi decreto huic nostræ prouinciali Synodo per se vel eorum legitimos procuratores interfuerunt, aut quomodolibet interesse debuerunt, ac etiam à singulis secularibus personis, Magistratibus quibuscũque, quod ad eos attinet, recipi ac inuiolabiliter obseruari de eorundem Reuerendiss. Coepiscoporum nostrorum consilio, & assensu decernimus, districteq; præcipiendo mandamus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub iuris & arbitrii pœnis, quod nulla quoad ipsa decreta, vel desuetudo aut inobseruantia, vel contraria consuetudo, etiam immemorabilis obiici vel allegari possit: quin in suo semper robore ac firmitate permaneant. Declarantes nihilominus quod per hæc nostra Decreta, nullo pacto præiudicare intendimus iurisdictioni Illustriss. Dominorum Principum. Quæ quidem decreta postea quàm ab Apostolica sede, Sanctissimoque Domino nostro Romano Pontifice, cuius iudicio, auctoritati, ac prudentiæ, ea omnia & singula corrigenda, emendanda, & confirmanda, qua decet humilitate, obedientia, ac reuerentia subiicimus, correcta, emendata, ac confirmata, ac postmodum in hac nostra Metropolitana ecclesia publicata fuerint, ab ipsis Episcopis atque ordinariis, quibus eadem Synodus communis fuit in

suis Ciuitatibus, Oppidis, & Diœcesibus pariter publicari & obseruari, ac per eorum subditos, vt id efficiant mandari decernimus, statuimus, & Ordinamus. Ad dei Gloriam, Christianæquè Religionis, & Catholicæ fidei incrementum.

LAVS DEO OPTIMO MAXIMO.

LITERAE APOSTOLICAE SVPER CONFIRMATIONE SYNODI VRBINATIS.

REVERENDISSIME Domine: Decreta Synodi prouincialis tuæ, quæ iam huc miseras, vt Sedis Apostolicæ monitis, & iussis correctiora fierent, cum Sanctiss. D. N. ad Cardinales, Tridētini Concilii interpretes, referri iusserit, ab iisquè accuratè perlegi, & si qua in re opus esset, etiam iudicium suum interponi, eorum occupationibus est effectum, vt tibi antea non sint reddita, Nunc ad te illa remittimus, in quibus animaduersa & notata ab ipsis Cardinalibus quædam sunt, ac seorsum descripta, quæ pro tua prudentia, & æquitate operam dabis, vt plane ad eundem modum obseruentur. Quid verò amplitudo tua, ac cæteri istius Prouinciæ Coepiscopi in prouinciali Concilio conuocando, atque habendo spectasse videamini, id quidem S. D. N. & perspectum est & probatum, etenim Christiano populo apud vos religiosius viuendi vias vel patefecistis, vel certe illustratis, vt ex vestra

pietate ad alios vtilitas, ad uos benemerendi lætitiaes & laus peruenerit. Itaque tuæ præcipuæ erunt partes, vt quæ à uobis sanctæ & prudenter excogitata, & cõstituta sunt, eadem vestra opera & vigilantia omnes obseruent, quorum salus uobis tãquam Pastoribus animarum concredita est. Deus Amplitudini tuæ Salutem, incolumitatemquè perpetuam largiatur. Romæ Die. XXII. Decembr. MDLXIX.

Amplitudinis tuæ.

Vti Frater.

Card. Alexandrinus.

Extra. Al molto Reuerendiss. S. come fratello Monsignor l'Arci Vescouo d'Vrbino.

Loco ✠ Sigilli.

Concordat cum originali.

In cuius rei fidem, & testimonium nos Iulius Coruinus & Lælius Fidelis de Vrbino Notarii publici & actuarii dictæ curiæ Archiepiscopalis, subscripsimus.

INDEX TITVLORVM. QVI IN PROVINCIALI SYNODO Vrbinati continentur.

DE

Eucha-

162
∅
57